

FORORD

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne forvaltningsrevisjonen på oppdrag fra kontrollutvalget i Åfjord kommune i perioden april 2023 til juli 2023.

Vi vil takke alle som har bidratt med informasjon i prosjektet.

Alle rapporter fra Revisjon Midt-Norge SA publiseres på www.revisjonmidtnorge.no.

Steinkjer, 14.08. 2023.

Margrete Haugum

Oppdragsansvarlig revisor

Mette Sandvik

Prosjektmedarbeider

SAMMENDRAG

Åfjord Utvikling AS er et utviklingselskap som eies 51 prosent av Åfjord kommune. Forvaltningsrevisjonen i Åfjord Utvikling har undersøkt følgende problemstillinger.

1. Hvilke resultater fra næringsutviklingsarbeidet kan Åfjord Utvikling AS vise til?
2. Har Åfjord Utvikling AS tilfredsstillende system og rutiner for kostnadseffektiv drift og økonomistyring?
3. Har Åfjord Utvikling AS en økonomisk bærekraftig forretningsmodell?
4. Forvalter Åfjord Utvikling AS rollen som saksbehandler for næringsfondet i henhold til lover og avtaler?
5. Oppfyller Åfjord Utvikling AS sine forpliktelser i henhold til avtalen med Åfjord kommune?

Resultater av næringsutviklingsarbeidet er en beskrivelse av hva Åfjord Utvikling AS har arbeidet med de siste årene. Dette omfatter en rekke store og små prosjekter. Det er ikke konkludert på denne problemstillingen.

Åfjord Utvikling AS er et lite selskap med to ansatte, og har en kostnadseffektiv drift og en økonomistyring som er tilpasset selskapet. Selskapet har et system for oppfølging av selskapets økonomi gjennom at det utarbeides budsjett og jevnlig rapporteres på økonomi til styret i henhold til bestemmelsene i aksjeloven.

Åfjord Utvikling AS har en strategiplan for 2023-2025 med målsettinger for selskapet. Strategiplanen beskriver en overgang fra næringsutvikling til samfunnsutvikling, og at selskapet er finansiert av Åfjord kommune. Det er utfordringer knyttet til selskapets inntektsgrunnlag fordi selskapet mottar store tilskudd fra Åfjord kommune, og det kan stilles spørsmål med lovligheten av dette tilskuddet i forhold til statsstøttereguleringen. Det er heller ikke dokumentert at kommunens kjøp av førstelinjetjeneste fra Åfjord Utvikling AS er en offentlig anskaffelse. Det kan også stilles spørsmål ved Coworkz, som omtales som en kommersiell virksomhet hvor kommunen har garantert for kroner 500 000 og utbetalt denne garantien. Selskapet har hatt driftsoverskudd de fleste årene.

Åfjord Utvikling AS er saksbehandler for kommunens næringsfond og tildelinger besluttet av fondsstyret som er formannskapet. Næringsfondet har vedtekter fra 2011, men søknadene er ikke vurdert i forhold til disse kriteriene og det er usikkert om kriteriene ligger til grunn for saksbehandlingen. I saksbehandlingen er det ikke dokumentert vurderinger om bagatellmessig støtte.

Det foreligger ingen avtale mellom Åfjord kommune og Åfjord Utvikling AS ut over aksjonæravtalen mellom Åfjord kommune og Åfjord Sparebank (nå Trøndelag Sparebank). Åfjord Sparebank sa opp avtalen med virkning fra 2022. Åfjord kommune har opprettholdt sine forpliktelser i avtalen etter den tid. Saken er ikke behandlet i kommunestyret.

Konklusjon

- Åfjord Utvikling AS har et tilfredsstillende system og rutiner for økonomistyring sett i forhold til selskapets størrelse.
- Åfjord Utvikling AS har utfordringer med en ha en økonomisk bærekraftig drift.
- Det er ikke dokumentert at Åfjord Utvikling AS behandler søknader til næringsfondet i henhold til de vedtatte retningslinjene for næringsfondet som ble vedtatt i kommunestyret i 2011.

Det foreligger ikke noen avtale mellom kommunen og Åfjord Utvikling AS, og således er det ikke avtalefestet noen forpliktelser for Åfjord Utvikling AS.

Revisor gir følgende anbefalinger til selskapet:

- Åfjord Utvikling AS må sørge for at selskapets finansiering er innenfor lovlige rammer.
- Styret bør få tilsendt økonomirapporteringen fra selskapet sammen innkallingen, slik at styret har mulighet til å sette seg inn i økonomien i forkant av styremøtet.
- Åfjord Utvikling AS bør sørge for at oppdrag avtalesfestes.
- Når portalen www.regionalforvaltning.no brukes bør også saksbehandlingen skje i portalen for å sikre god, effektiv og etterprøvbar saksbehandling.
- Åfjord Utvikling AS bør etterspørre vedtekter for næringsfondet som grunnlag for den saksbehandlingen de skal gjøre.

INNHALDSFORTEGNELSE

Forord	2
Sammendrag.....	3
Innholdsfortegnelse	5
1 Innledning.....	7
1.1 Bestilling.....	7
1.2 Problemstillinger.....	7
1.3 Metode	8
1.4 Uttalelse om foreløpig rapport	9
2 Åfjord Utvikling AS.....	11
2.1 Eiere.....	11
2.2 Aksjonæravtalen.....	12
2.3 Styret og ledelse.....	13
2.4 Økonomi.....	13
3 Resultater av næringsutviklingsarbeidet	14
3.1 Problemstilling	14
3.2 Hva har Åfjord Utvikling AS oppnådd?	14
3.3 Årsmelding 2022	18
3.4 Oppsummering.....	19
4 Økonomistyring	21
4.1 Problemstilling	21
4.2 Revisjonskriterier	21
4.3 Økonomistyringen i Åfjord Utvikling AS.....	21
4.3.1 Oppfølging av selskapets økonomi	21
4.3.2 Rapportering til styret.....	22
4.4 Vurdering.....	24
5 Forretningsmodell.....	25
5.1 Problemstilling	25
5.2 Revisjonskriterier	25
5.3 Åfjord Utvikling AS sin forretningsmodell	25
5.3.1 Strategi	25
5.3.2 Inntektsgrunnlag	26
5.3.3 Overskudd	29
5.4 Vurdering.....	30
6 Saksbehandler for næringsfondet.....	33
6.1 Problemstilling	33
6.2 Revisjonskriterier.....	33
6.3 Næringsfondet.....	33
6.3.1 Kriteriene i næringsfondet.....	33

6.3.2	Bagatellmessig støtte.....	39
6.4	Vurdering.....	40
7	Avtalen med kommunen.....	41
7.1	Problemstilling.....	41
7.2	Revisjonskriterier.....	41
7.3	Avtale med kommunen.....	41
7.4	Vurdering.....	42
8	Konklusjoner og anbefalinger.....	43
8.1	Konklusjon.....	43
8.2	Anbefalinger.....	44
	Kilder.....	45
	Vedlegg 1 – Utledning av revisjonskriterier.....	46
	Vedlegg 2 – Uttalelse 1.....	52
	Vedlegg 3 – Uttalelse 2.....	54

Tabell

Tabell 1.	Eiere og eierandeler ved stiftelse.....	11
Tabell 2.	Styret i Åfjord Utvikling AS fra 30.03.2023.....	13
Tabell 3.	Utvalgte økonomiske tall for Åfjord Utvikling AS, i 1000 kroner.....	13
Tabell 4.	Økonomirapportering til styret.....	23
Tabell 5.	Driftsinntekter i 2021-2022.....	27
Tabell 6.	Overskudd og resultat i kroner 1000.....	30
Tabell 7.	Søknader til næringsfondet i 2022.....	37

Figurer

Figur 1.	Budsjett Åfjord Utvikling AS 2023.....	22
Figur 2.	Nøkkeltall for Åfjord Utvikling AS.....	30

1 INNLEDNING

1.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Åfjord kommune bestilte en forvaltningsrevisjon av Åfjord Utvikling AS den 07.11.2022, sak 46/22. Bestillingen er gjort i henhold til revidert plan for eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon, vedtatt 03.10.2022.

I saksframlegget til sak 46/22 henvises det til følgende foreslåtte problemstillinger i plan for eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon:

- I hvilken grad er det etablert system og rutiner som sikrer en kostnadseffektiv drift og god økonomistyring?
- Forvalter selskapet kommunens næringsutviklerrolle på en tilfredsstillende måte?
- Fungerer samhandlingen mellom selskapet og kommunen tilfredsstillende?

I kontrollutvalgsmøtet kom følgende tema fram som interessante for forvaltningsrevisjonen:

- Får kommunen valuta for pengene?
- Rutiner for saksbehandling – brukes Acos?
- Hvor går skillet mellom Åfjord Utvikling og Fosen interkommunale politiske råd?
- Forretningsmodellen – er den bærekraftig?
- Hva er målet med eierskapet?

Kontrollutvalget vedtok prosjektplanen i sak 02/23, den 13.02.2023. Prosjektet er avgrenset til å gjelde perioden fra 2019 og fram til revisjonstidspunktet. Revisjonen er en forvaltningsrevisjon av selskapet Åfjord Utvikling AS, og vil derfor ikke berøre kommunens mål med eierskapet i selskapet.

1.2 Problemstillinger

Følgende problemstillinger besvares i rapporten:

1. Hvilke resultater fra næringsutviklingsarbeidet kan Åfjord Utvikling AS vise til?
2. Har Åfjord Utvikling AS tilfredsstillende system og rutiner for kostnadseffektiv drift og økonomistyring?
3. Har Åfjord Utvikling AS en økonomisk bærekraftig forretningsmodell?
4. Forvalter Åfjord Utvikling AS rollen som saksbehandler for næringsfondet i henhold til lover og avtaler?
5. Oppfyller Åfjord Utvikling AS sine forpliktelser i henhold til avtalen med Åfjord kommune?

Den første problemstillingen er en beskrivende problemstilling som det ikke konkluderes på. Revisor har avgrenset problemstillingen om saksbehandling av næringsfondet, til å handle om kommunens næringsfond og ikke saksbehandling av ulike kompensasjonsordninger for covid.

1.3 Metode

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i henhold til NKRF - kontroll og revisjon i kommunenes standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001. Revisor har vurdert egen uavhengighet overfor Åfjord Utvikling AS og Åfjord kommune, jf. kommuneloven § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3.

Revisor orienterte styreleder tidlig om revisors ønske om innsyn i selskapet og bad om at dette kunne bli avklart i for eksempel selskapets generalforsamling. Revisor etterspurte mer detaljerte regnskap enn det offisielle og i oppstartsmøtet ble det sagt at revisor får innsyn i regnskapet, men detaljer om Parken Coworkz¹ er ikke aktuelt å gi ut på grunn av konkurransehensyn. Revisor fikk etter hvert tilsendt et kontospesifikt regnskap.

I revisjonen er det samlet inn data i form av dokumenter og det er gjennomført intervjuer. Datainnsamlingen ble avsluttet 16.06.2023. Det ble innhentet mer data fra kommunestyrets behandling av tilskudd til Åfjord Utvikling AS etter at uttalelsen til foreløpig rapport forelå.

Intervju

Revisor har gjennomført et oppstartsmøte med styreleder og daglig leder i Åfjord Utvikling AS. Dette ble gjennomført som et stedlig møte hvor selskapet presenterte sin virksomhet med vekt på problemstillingene i forvaltningsrevisjonen. Senere er det avholdt et digitalt intervju med daglig leder på Teams. Revisor har også intervjuet rådmannen i Åfjord kommune. Intervjuene fulgte en intervjuguide. Det ble skrevet referat fra intervjuene som ble godkjent av de som ble intervjuet. I etterkant av intervjuene har både daglig leder og rådmannen svart på konkrete spørsmål på epost.

Dokumentgjennomgang

Revisor har bedt om og fått selskapets vedtekter, årsmeldinger, regnskap og strategiplan samt aksjonæravtalen mellom Åfjord kommune og Åfjord Sparebank. Videre fikk revisor innlogging til www.regionalforvaltning.no. Da dette kom på plass viste det seg at saksbehandlingen for næringsfondet ikke lå i portalen, og revisor måtte få saksbehandling og protokoller tilsendt fra

¹ Parken CoWorkz er navnet på et kontorfellesskap hvor Åfjord Utvikling AS leier ut kontorplasser. Overordnet er paraplyen Åfjord CoWorkz, som i tillegg består av Bygda 2.0 og Roan CoWorkz. (Årsmelding 2022)

selskapet. Dette ble avgrenset til 2022. Da revisjonen ble gjennomført var ikke søknadene for 2023 behandlet til tross for at søknadsfristen var 14.04.2023.

Revisor har fått tilsendt retningslinjer for næringsfondet og politiske saker fra Åfjord kommune. Fra kommunen fikk også revisor dokumentasjon på oppsigelse av aksjonæravtalen.

Vurdering av metode

Denne forvaltningsrevisjonen er basert på intervjuer og skriftlig dokumentasjon. Begge disse kildene har vært begrenset og dermed er ikke datatilfanget spesielt stort. Samtidig er det disse dataene som finnes. Det hadde vært en mulighet å gå dypere inn i selskapets økonomi, men det er ikke gjort. En årsak er at det tok lang tid før revisor fikk innsyn i regnskapet for ett år på hovedbok nivå. En nærmere undersøkelse av økonomien ville da forsinket leveransen. Det hadde også være mulig å se nærmere på styrets arbeid ved å gjennomgå styreprotokoller. Det er usikkert om styreprotokollene ville gitt relevante data og derfor er de ikke undersøkt.

Revisor vurderer at de økonomidata som er lagt til grunn er tilstrekkelige for å gjøre vurderingene. Ytterligere data kunne sagt mer om detaljer, men det store bildet er klarlagt.

1.4 Uttalelse om foreløpig rapport

En foreløpig rapport ble sendt til styreleder i Åfjord Utvikling for uttalelse 19.06.2023. Revisjon Midt-Norge SA mottok svar 03.07.2023. Uttalelsen er vedlagt rapporten (vedlegg 2). Uttalelsen fra selskapet medførte vesentlige endringer slik at en ny versjon av rapporten ble sendt på ny høring 14.07.2023. Revisor mottok den andre uttalelsen 11.08.2023 og denne er vedlagt rapporten i vedlegg tre. Den andre uttalelsen har ikke medført noen endringer og derfor er omtalen under knyttet til den første uttalelsen.

Den første uttalelsen fra Åfjord Utvikling AS tar opp flere forhold i foreløpig rapport som er feil eller bør utdypes. Under redegjøres det for hvordan de enkelte forholdene er håndtert.

Avsnitt to om innsyn

Dette er korrigert i endelig rapport.

Avsnitt tre om formål

Revisor har utdypet dette. En gjennomgang viser at formålsbeskrivelsen i vedtektene og i Brønnøysundregisteret (www.brreg.no) avviker. Dette gjelder følgende setning:

- Vedtektene: Selskapet kan selge tjenester til andre.
- Brønnøysundregisteret: Selskapet skal selge tjenester til andre.

Denne forskjellen er omtalt i teksten i kapittel to. Revisor har forholdt seg til formålet i vedtektene i den resterende delen av rapporten. Dette innebærer at det andre revisjonskriteriet i kapittel fem om forretningsmodell ble endret.

Avsnitt fire og fem om tilskudd

Opplysningene om tilskuddet fra Åfjord kommune er utdypet med bakgrunn i kommunestyrets behandling av budsjettet for 2023 og økonomiplan 2023-2026. En nærmere gjennomgang av kommunens bevilgninger reiser spørsmålet om lovligheten av tildeling av midler til Åfjord Utvikling AS i forhold til statsstøtteregulverket og lov om nasjonale saksbehandlingsregler i saker om offentlig støtte (støtteprosessloven) som trådte i kraft 01.01.2023. Dette er nærmere utdypet i kapittel fem. Uttalelsen fra selskapet med påfølgende nærmere undersøkelse har ført til endringer i vurderingen og konklusjon.

Kommentaren om tilskuddsandelen har ført til at feilen i kapittel 5.4 er rettet opp.

Avsnitt seks til ti om saksbehandling for næringsfondet

Disse avsnittene handler om saksbehandling av næringsfondet. I kapitlet er det tatt inn flere bakgrunnsopplysninger om næringsfondet. Når det gjelder Cora Service er revisors påpekning knyttet til viktigheten av å dokumentere prosessene. Det bekreftes i uttalelsen at korrespondansen er arkivert hos daglig leder. De andre forholdene som er påpekt i avsnittene er tydeliggjort i teksten.

Avsnitt elleve om aksjonæravtalen

Opplysninger i uttalelsen er tatt inn i teksten for å utdype saken ytterligere.

2 ÅFJORD UTVIKLING AS

Åfjord Utvikling AS er et aksjeselskap etablert i 2010 og Åfjord kommune eier 51 prosent av selskapet. Selskapets formål slik det er formulert i vedtektene er:

Bidra til å skape vekst og utvikling i Åfjord. Selskapet skal ha fokus på offensive utviklingsmål og utviklingsoppgaver, hvor arbeidet med å initiere og lede gjennomføringen av viktige utviklingsprosjekter er sentralt. Selskapet kan selge tjenester til andre. Selskapet kan selv eller i samarbeid med andre, engasjere seg i virksomheter i sammenheng med dette.

I Brønnøysundregisteret oppgis også selskapets formål og der står det i tredje setning at selskapet *skal* selge tjenester til andre, i stedet for *kan* selge tjenester til andre. Revisor legger til grunn formuleringen i vedtektene.

2.1 Eiere

Åfjord Utvikling AS ble stiftet 20.08.2010. Av stiftelsesprotokollen går det fram at Åfjord kommune og Åfjord Sparebank hadde forberedt etableringen og invitert næringsliv og organisasjoner med som stiftere og aksjonærer. Utgangspunktet for stiftelsen var en rapport fra Arena Utvikling AS om *Organisering av arbeidet med næringsutvikling i Åfjord*, datert 27.10.2009. Det har ikke lyktes revisor å framskaffe denne rapporten. Selskapet ble stiftet av følgende eiere:

Tabell 1. Eiere og eierandeler ved stiftelse

Eier	Antall aksjer	Eierandel
Åfjord kommune	102	51
Åfjord Sparebank	48	24
Koteng Holding AS	5	2,5
Taubåtkompaniet AS	5	2,5
Åfjord videregående skole – Ressurssentret	5	2,5
Åfjord Næringsforening	5	2,5
Rotnes Consulting Adv og Dev	5	2,5
Årnes Handel Eiendom AS	5	2,5
Tore Løkke Holding AS	5	2,5
Stjern AS	5	2,5
Johs.J. Syltern AS	5	2,5
Guttelvik Næringspark AS	5	2,5

Kilde: Stiftelsesprotokoll

2.2 Aksjonæravtalen

Før stiftelsen av Åfjord Utvikling AS ble det 05.08.2010 inngått en aksjonæravtale mellom Åfjord kommune og Åfjord Sparebank (nå Trøndelag Sparebank). Aksjonæravtalen ble revidert 25.05.2016 og gjelder fra og med 2015. I et brev datert 21.12.2020 sa Åfjord Sparebank opp aksjonæravtalen.

Aksjonæravtalen mellom Åfjord kommune og Åfjord Sparebank er en avtale som i utgangspunktet har rettsvirkning mellom partene, men en slik avtale kan likevel få virkning for tredjemenn dersom avtalen begunstiger tredjemenn, såkalt tredjemannsløfter (www.jusinfo.no). Aksjonæravtalen begunstiger Åfjord Utvikling AS, blant annet fordi den forplikter avtalepartene til økonomiske bidrag til Åfjord Utvikling AS. Om tredjemann kan gjøre gjeldende rettighet etter en avtale mellom to parter vil måtte bero på en vurdering av hvor konkret, uforbeholdent, ubetinget og forpliktende tredjemannsløftet er (www.jusinfo.no).

Tredjemanns stilling under tredjemannsavtalen er usikker så lenge tredjemannsavtalen ikke er oppfylt, ettersom avtalepartene i utgangspunktet kan omgjøre avtalen seg imellom uten hensyn til tredjemanns rett. (Store norske leksikon, www.snl.no/tredjemannsavtale) Aksjonæravtalen har bestemmelser om oppsigelse, men sier ikke noe om forholdet til Åfjord Utvikling AS hvis avtalen sies opp. Tredjemanns rettigheter blir derfor en juridisk vurdering. Åfjord kommune har fortsatt å oppfylle sine forpliktelser etter at Åfjord Sparebank sa opp avtalen.

I aksjonæravtalen reguleres eierforholdene. Det går fram at Åfjord kommune har minst 51 prosent av aksjene. Åfjord Sparebank har minst 34 prosent av aksjene. Dette er endret til minst 20 prosent ved revisjonen i 2016. Andre aksjonærer kan eie inntil 15 prosent i den første aksjonæravtalen og 30 prosent i 2015-versjonen. Videre står det at Åfjord kommune og Åfjord Utvikling AS ikke kan overdra sine aksjer til andre uten at den andre part godkjenner det.

Aksjonæravtalen har bestemmelser om roller. Åfjord kommune er planmyndighet og utviklingsansvarlig. I aksjonæravtalen fra 2015 refereres det til kommuneplan for Åfjord 2009-2020. Åfjord Sparebank har rollen som samarbeidspart.

Aksjonæravtalen legger opp til at Åfjord Utvikling AS har et årlig driftsbudsjett på minimum kroner 1 800 000. Åfjord kommune deltar med kroner 1 100 000, Åfjord Sparebank deltar med kroner 500 000 og eksterne midler gjennom prosjektdeltakelse kroner 200 000.

Arbeidsoppgavene er utviklingsoppgaver, forvaltningsoppgaver og foreningsoppgaver, og Åfjord Utvikling AS skal prioritere utviklingsoppgaver. Videre beskriver aksjonæravtalen forholdet mellom selskapet og hver av de to eierne, spesielt i forhold til selskapets oppgaver og informasjon til eierne.

Avslutningsvis står det at aksjonæravtalen er gjeldende fra henholdsvis 2010 og 2015. Den reviderte avtalen kan først sies opp i budsjettåret 2020 med skriftlig varsel første gang 31.12.2019. Hvis avtalen ikke sies opp, gjelder den videre for ett år av gangen. Avtalen skal godkjennes av Åfjord kommunestyre og styret i Åfjord Sparebank. Avtalen ble godkjent av kommunestyret i Åfjord 26.05.2016.

2.3 Styret og ledelse

Styret i Åfjord Utvikling AS etter generalforsamlingen 30.03.2023 framgår av tabell to.

Tabell 2. Styret i Åfjord Utvikling AS fra 30.03.2023

Rolle	Navn
Styrets leder	Siri Stjern-Strøm
Nestleder	Alf Jostein Skjærvik
Styremedlem	Tone Bårdli
Styremedlem	Roger Beite Færestrand
Styremedlem	Per Ola Johansen
Styremedlem	Ina Victoria Nebb Rånes
Varamedlem	Vibeke Stjern
Varamedlem	Reidun Susanne Dypaune
Varamedlem	Arnstein Johannes Syltern
Varamedlem	Erlend Sandø Kirknes Rullestad

Kilde: www.brreg.no

Stian Nilsen er daglig leder i selskapet. Han startet i jobben sommeren 2022.

2.4 Økonomi

I tabellen under presenteres noen utvalgte økonomiske tall for selskapet hentet fra www.proff.no.

Tabell 3. Utvalgte økonomiske tall for Åfjord Utvikling AS, i 1000 kroner

Tall i 1000	2022	2021	2020	2019	2018
Driftsinntekter	5810	3990	5716	5019	4958
Driftsresultat	1483	-101	7	12	15
Årsresultat	1231	-99	9	12	15
Gjeld	738	430	1226	519	410
Egenkapital	2088	858	957	948	936

Kilde: www.proff.no

Økonomistyring er tema i kapittel fire og der ses det nærmere på selskapets økonomi.

3 RESULTATER AV NÆRINGSUTVIKLINGSARBEIDET

3.1 Problemstilling

Hvilke resultater fra næringsutviklingsarbeidet kan Åfjord Utvikling AS vise til?

Dette er en beskrivende problemstilling hvor det ikke benyttes revisjonskriterier som grunnlag for vurderinger. Problemstillingen besvares med en beskrivelse av situasjonen og oppsummeres avslutningsvis.

3.2 Hva har Åfjord Utvikling AS oppnådd?

I oppstartsmøtet presenterte daglig leder og styreleder prosjekter som Åfjord Utvikling AS har arbeidet med. Disse gjengis her.

Energi – Verdi i vind

Innenfor området fornybar energi har prosjektet *Verdi i vind* som mål å skape merverdi av vindkraftutbyggingen på Fosen. Det er et samarbeid med Windcluster Norway og Renergy. Prosjektet ble avsluttet i september 2022. I prosjektet har Åfjord Utvikling AS bidratt med innhenting av kunnskapsgrunnlag, rapportskrivning og deltatt i møter. Åfjord Utvikling AS har produsert rapporten *Kompetanse, rekruttering og bosetting*. I tillegg er følgende rapporter produsert i prosjektet:

- Kompetanse og rekruttering knyttet til drift og vedlikehold av vindkraft
- Vindkraftnav Fosen
- Muligheter for hydrogen-/ ammoniakkproduksjon i Åfjord kommune i lys av vindkraftutbyggingen

Masterplan reiseliv

Masterplan reiseliv for Åfjord ble utarbeidet i perioden 2018-2020 i et samarbeid mellom Åfjord Utvikling AS, reiselivsnæringen i Åfjord og Åfjord kommune. Planen Hele Åfjord, hele året, er en langsiktig strategi for utvikling av reiselivets potensial. Masterplanen ble vedtatt i kommunestyret 02.04.2020.

I kortversjonen av masterplanen 2020-2025 går det fram at arbeidet gjennomføres i tråd med fasene i Innovasjon Norges håndbok for reisemålsutvikling. Det beskrives tre faser; forstudie, hovedprosjekt med utarbeidelse av masterplan og gjennomføringsfasen hvor prosessen skal

gå fra ord til handling. Åfjord Utvikling AS er prosjekteier og ansvarlig for videre oppfølging slik at realisering av neste fase skjer. I masterplanen beskrives åtte strategiske innsatsområder:

1. Helårsbadebygda
2. Havfisketurisme for nye tider
3. Framtidens hyttedestinasjon
4. Arrangement- og attraksjonsutvikling
5. Mat- og måltidsopplevelser
6. Merket for bærekraftig reisemål og fornybar-kommune
7. Infrastruktur og kommunikasjon
8. Framtidig markedsarbeid – organisering og løsninger

I presentasjonen går det fram at prioriterte innsatsområder i 2022 var Merket for Bærekraftig reisemålsutvikling, Helårsbadebygda og etablering av destinasjonsmodell.

Følgende har skjedd på reiselivsområdet:

2018:

- Forstudie for reisemålsutvikling i Åfjord startet og ferdigstilt

2019:

- Arbeidet med reiselivsstrategi i Åfjord startet
- Studietur Haaheim Gård
- Naustet åpnet
- Fosen Aktiv etablert

2020:

- Masterplan reiseliv vedtatt
- Åfjord Pride ble arrangert
- To badeforeninger stiftet
- Oppstartsmøte for Stokkøya Hagebygd
- KM-midler: Felles markedsføring av reiselivet

2021:

- Prosjektet Åfjord OM bærekraftig reisemål starter
- Fosen Via Ferrata åpnet
- Ny Nasjonal reiselivsstrategi
- KMD-midler på grunn av cornoa
- Nye rorbuer i Beskeland

2022:

- VisitFosen SA blir stiftet
- Vettantrappa åpnet
- LokalMat Fosen SA blir stiftet
- Stokkøy bakeri: Årets bakeri i 2022
- Vinterbadefestival

Bærekraftig reisemål

Bærekraftig reisemål er en del av Masterplan reiseliv, og er et 2-årig prosjekt for å oppnå merket *Bærekraftig reisemål* for Åfjord. Merkeordningen forvaltes av Innovasjon Norge og er et verktøy for å systematisere arbeidet med bærekraft på et reisemål.

Destinasjonsmodellen er en viktig premis for å oppnå merket *Bærekraftig reisemål*. Åfjord Utvikling leier 50 prosent stilling fra Nord Fosen Utvikling for å lede arbeidet. Åfjord Utvikling AS har vært en aktiv bidragsyter for etablering av Visit Fosen SA, som ble stiftet i 2022.

Havsektoren

Siden 2018 har det vært arbeidet med etablering av landbasert oppdrett. Åfjord Utvikling AS har sammen med Åfjord kommune og Kvidul AS fått på plass en reguleringsplan i 2020. Kvidul AS har intensjon om 40 000 tonn produksjonsanlegg og trenger større areal, og Kråkøya er det mest aktuelle området. Det arbeides for at området legges inn i kommunens arealplan som er under revidering. Kvidul AS fikk konsesjon for landbasert oppdrett på Brennholmen 23.12.2022.

Åfjord Utvikling AS har sammen med Åfjord kommune vært involvert i å fremme et FoU-prosjekt med Marine Bio Solutions AS med en mulig etablering ved Kirkholmen i Åfjord. Prosjektet omhandler produksjon av proteinrikt og marint tilsetningsstoff til fiskefôr, dyrefôr og andre bioproduksjoner ved oppdrett og opptak av børstemark.

Åfjord CoWorkz

Åfjord Utvikling AS driver Parken CoWorkz som består av 27 kontorplasser og lounge-avdeling. Den åpnet 03.01.2022. Åfjord CoWorkz er overordnet og består i tillegg av Bygda 2.0 og Roan CoWorkz. Åfjord Utvikling AS har brukt mye ressurser på å optimalisere tekniske løsninger, daglig drift, visninger og tilrettelegging for mulige leietakere. Nord-Fosen Utvikling AS har vært en viktig samarbeidspart for å realisere Roan CoWorkz. Åfjord Utvikling AS har

deltatt i en arbeidsgruppe for å se på mulighetsrommet for felles driftsenhet og øvrige synergier i regionen.

Bo- og bilyst

Åfjord Utvikling AS har tre pågående prosjekter; boligprosjekt, rekrutteringsprosjekt og bolystprosjekt. Formålet med bolystprosjektet er å innhente kunnskap om hva som fungerer, hvorfor folk velger å bosette seg i Åfjord, hva som er viktig for å trives og hva må Åfjord gjøre for å imøtekomme framtidens utfordringer. Denne kartleggingen er grunnlag for å etablere konkrete tiltak og videreutvikling samarbeidet på tvers av næringer og sektorer og styrke fellesskapet i Åfjordsamfunnet. I rekrutteringsprosjektet initierte Åfjord Utvikling AS en tverrfaglig referansegruppe i 2022 for å belyse rekrutteringsutfordringer i offentlig og privat sektor. I boligprosjektet har Åfjord Utvikling AS innhentet kunnskapsgrunnlag om bolig-situasjonen i Åfjord kommune. Kunnskapsgrunnlaget er viktig i dialogen med boligutviklere. Boligutvikling er lange prosesser som er viktig i Åfjord Utvikling sitt arbeid framover.

Handel

Åfjord Utvikling har tatt initiativ til et utviklingsprosjekt for en samlet handelsnæring i kommunen. Det er gjennomført tre workshops i samarbeid med handelsnæringen som har definert følgende innsatsområder:

- Felles kompetanseheving
- Innovasjon i handel og utvikling
- Fremtidens butikkmix
- Arrangementsutvikling og samarbeid

Landbruk

På hjemmesiden til Åfjord Utvikling AS står det at selskapet jobber på flere plan og på tvers av ulike prosjekter for å styrke landbruket. Å utvikle både tilbud, tilgjengelighet og omfang av lokalmat er et aktivt innsatsområde. Åfjord Utvikling AS er involvert i arrangementet Landbruksdagen.

Ny digital strategi og afjord.no

Åfjord Utvikling AS har jobbet sammen med Utheve AS om å utvikle en ny og dynamisk strategi for Åfjord og afjord.no.

3.3 Årsmelding 2022

I årsmeldingen for 2022 presenteres et utdrag fra noen av Åfjord Utvikling As sine prosjekter og fokusområder i 2022. Her nevnes følgende punkter:

- Strategisamling 2021 som utgangspunkt
- Førstelinjetjeneste
- Pandemi og KMD-midler 2022
- Energi – verdi vind
- Turistinformasjon
- Masterplan reiseliv
- Bærekraftig reisemål
- Havromsektoren
- Bo- og billyst i Åfjord
- Rekrutteringsmodell
- Boligutvikling
- Samarbeid med Åfjord videregående skole om Åfjordsavtalen
- Åfjord CoWorkz
- Utviklingsmiljø for fremtiden

Flere av disse punktene er omtalt foran. Et av de nye er Åfjordsavtalen som skal bidra til å gjøre Åfjord mer attraktiv for ungdom. Åfjord Utvikling har sammen med enkelte bedrifter utviklet gode rabattavtaler til elevene ved Åfjord videregående skole. Åfjordsavtalen gir et innblikk i hva Åfjord kommune har å tilby av fritidsaktiviteter, handels- og næringsliv, samt kulturarrangement.

I årsmeldingen for 2022 omtales utviklingsmiljø for fremtiden. Dette handler om at Åfjord har flere utviklingsmiljø og flere parallelle løp. Åfjord Utvikling AS er Åfjord kommunes samfunns- og næringsutviklingsenhet, mens Nord-Fosen Utvikling AS er en tidsbegrenset innsats som et omstillingsprogram som er geografisk avgrenset til tidligere Roan og Osen kommune. Det er flere sammenfallende og utfyllende prosjekter og strategier mellom Åfjord Utvikling AS og Nord-Fosen Utvikling AS. I tillegg har Stokkøy miljøet med Bygda 2.0, Stokkøy Sjøsenter og Strandbaren lenge jobbet med distriktsutvikling og lokal stedsutvikling. Formannskapet i Åfjord kommune har blitt utfordret på hvordan et utviklingsmiljø for fremtiden skal organiseres. Den 03.01.2023 var det et møte mellom Åfjord kommune, Osen kommune, Trøndelag Sparebank og utviklingsmiljøene. Formannskapet behandlet 22.03.2023, sak 11/2023 Utredning – Fremtidig utvikling av næringsutviklingsarbeidet på Nord-Fosen. Formannskapet vedtok at det

innhentes nødvendig kompetanse for en ekstern evaluering og gjennomgang av næringsutviklingsarbeidet med henblikk på å skape et best mulig fagmiljø, slik at det blir en viktig motor for framtidig utvikling og vekst på Nord-Fosen.

3.4 Oppsummering

I presentasjonen fra oppstartsmøtet har selskapet oppsummert hvilke resultater fra nærings- og utviklingsarbeidet som Åfjord Utvikling AS kan vise til. Dette er gjengitt under.

2019:

- Daglig ledelse for Fornybarsenteret KF
- Videreutvikling av Monstad havn som næringsareal
- Initiert samarbeid med Windcluster Norway og Fornybarklyngen om prosjektet Verdi i vind
- Masterplan reiseliv – fase to og endelig masterplan for vedtak
- Masterplan havrom – etablering av Frydenbø i Stoksund
- Landbasert oppdrett – arbeid med regulering og lokasjon
- Masterplan handel – initiert forstudie og videre arbeid
- Samfunnsutvikling – Tangenområdet (tildeling av midler fra KMD og Gjensidigestiftelsen)
- Arrangementsansvarlig for Åfjordprisen 2018
- Ansvar for gjennomføring og drift av turistinformasjon
- Prosjektledelse og arrangementsansvarlig for landbruksdagen
- Fagråd næring – sammenslutning for utviklingsselskaper og næringssejere på Fosen
- Krakøy slakteri – jobbet med løsninger for fortsatt drift
- Jobbet med vedtekter og retningslinjer for et potensielt investeringsfond – Vindfond
- Frokostmøter og nyhetsbrev
- Samarbeid med Åfjord videregående skole om utvikling av ideer - gründerklekkeriet

2020:

- Beredskapsråd og økonomisk bistand Covid-19
- Sentrumsutvikling og utredning av plassering av nytt rådhus
- Kunnskapsinnhenting og fellesmøter i prosjektet Verdi i vind
- Markedsføring av destinasjon Åfjord
- Ansvar for gjennomføring og drift av turistinformasjon
- Slutføring av Masterplan reiseliv og kommunal behandling
- Planlegging av landbruksdag. Avlyst på grunn av Covid

- Reguleringsarbeid landbasert oppdrett
- Fremtidens handel i Åfjord. Workshops og beslutning med næringen
- Behandling av tilskudd på kroner 1 191 000. Næringsfond og midler fra KMD
- Ny digital strategi for markedsføring av Åfjord

2021:

- Restrukturering av Krifo Fisk i forbindelse med konkurs i mars 2020
- Forvaltning av fem krisepakker fra KMD i forbindelse med Covid
- Sentrumsutvikling og møter/workshops med huseiere
- Besøk ved Egersund Energy Hub og analyse av H2-fabrikk i Verdi i vind-prosjektet
- Markedsføring av reiselivet i Åfjord i forbindelse med Covid
- Ansvar for gjennomføring og drift av turistinformasjon
- Oppstart fase tre i Masterplan reiseliv – bærekraftig reiselivsmål
- Gjennomføring av Miljøfyrtårn
- Prosjektledelse Landbruksdagen 2021
- Bessaker samfunnsutviklingsprosjekt i samarbeid med NFU AS
- Videre arbeid og slutføring av Fremtidens handel fase to
- Videre arbeid med digital strategi og en felles portal
- Prosjektering og finansiering av parken CoWorkz
- Gjennomføring av strategisamling og kommune og næringsliv

Mange av de punktene som er listet opp i denne oppsummeringen er mer en beskrivelse av aktiviteter og roller som Åfjord Utvikling AS har, enn konkrete resultater av arbeidet i selskapet. Hvis Åfjord blir godkjent som *Bærekraftig reisemål*, så vil det eksempelvis være et konkret resultat.

4 ØKONOMISTYRING

4.1 Problemstilling

Har Åfjord Utvikling AS tilfredsstillende system og rutiner for kostnadseffektiv drift og økonomistyring?

4.2 Revisjonskriterier

Følgende revisjonskriterier er utledet for denne problemstillingen:

- Åfjord Utvikling AS bør ha et system for oppfølging av selskapets økonomi.
- Daglig leder skal rapportere til styret om selskapets virksomhet, stilling og resultatutvikling.

Utledningen av revisjonskriteriene finnes i vedlegg en.

4.3 Økonomistyringen i Åfjord Utvikling AS

4.3.1 Oppfølging av selskapets økonomi

I selskapets presentasjon til revisor i oppstartsmøtet informeres det om at Åfjord Utvikling AS er et lite selskap med to ansatte som leverer tjenester. Den daglige driften er begrenset av selskapets budsjett.

Daglig leder opplyser i intervjuet at Åfjord Utvikling AS leverer sitt budsjettforslag til budsjettnemnda i kommunen, som er formannskapet. Styret godkjenner budsjettforslaget før dette oversendes Åfjord kommune for behandling og vedtak i årlig budsjettbehandling. Åfjord Utvikling AS vet ikke størrelsen på tilskuddet før kommunestyret har vedtatt neste års budsjett.

I Åfjord kommunes budsjettdokument for 2023 går det fram at kommunestyret ønsket å videreføre grunnfinansieringen av Åfjord Utvikling AS på samme nivå i 2023 som i 2022. Dette innebar en økning av Åfjord kommunes overføring til Åfjord Utvikling AS med kroner 480 000 i forhold til rådmannens forslag til budsjett. Økningen finansieres ved bruk av disposisjonsfond.

I presentasjonen i oppstartsmøtet går det fram at budsjettprosessen i selskapet følger selskapets tre styremøter på høsten og er tilpasset budsjettframdriften i Åfjord kommune. Høsten 2022 endret styret malen for budsjettet for å lage et enklere og mer oversiktlig budsjett, slik at styret har fullt innsyn i og forståelse for tallene. I budsjettprosessen defineres prosjekter for kommende år og handlingsplanen oppdateres i henhold til budsjettet. I figuren under er budsjettet for 2023 vist. Revisor har også fått budsjettene for 2021 og 2022. De er bygd opp på samme måte som budsjettet for 2023.

Åfjord Utvikling AS 2023

Sist endret:		25.11.2022
		Sum
DRIFTSINNTEKTER		5 004 000
LØNN O.A. PERSONALKOSTNADER		1 907 523
KONTORKOSTNAD		195 500
FREMMEDE TJENESTER		2 785 634
TELEFON PORTO		26 400
KOSTNAD REISER OG DIETT		44 000
SALGSKOSTNADER		6 000
ANNEN KOSTNAD		3 000
DRIFTSKOSTNADER		4 968 057
DRIFTSRESULTAT		35 943

Kilde: Åfjord Utvikling AS

Figur 1. Budsjettt Åfjord Utvikling AS 2023

Daglig leder forteller at det finnes en prosjektoversikt, men at noen av prosjektene er like mye prosesser som har en start, men ikke en definert slutt. Det er et kontinuerlig arbeid hvor ressursbruken styres etter behov.

Daglig leder forteller at Åfjord Utvikling AS registrerer eget tidsforbruk på prosjekter, og at de i 2023 har startet en mer spesifikk timeføring. Tidligere var timeføringen grovere inndelt. Det er også timer som gjelder både førstelinjearbeid og prosjekter.

I prosjekter med ekstern finansiering regnes normalt en egenfinansiering på opptil 50 prosent, som omfatter egne timer og egne midler. I søknader om ekstern finansiering settes det opp budsjettpost på prosjektledelse, som er innleid ressurs. Dette gjelder prosjektet *Bærekraftig reisemål*.

Egeninnsatsen utover innleid ressurs finansieres av Åfjord Utvikling AS. Åfjord Utvikling AS kan hente inn eksterne midler til prosjekt, ikke til drift av Åfjord Utvikling AS. For prosjekt *Bærekraftig reisemål* budsjetteres det med tiltak som gjennomføres i løpet av året, for eksempel kurs og innsats i forhold til næringslivet.

Selskapet har ekstern regnskapsfører som fører regnskapet, foretar merverdiavgiftsoppgjør og lønnskjøring. Daglig leder fakturerer. Selskapet har revisor.

4.3.2 Rapportering til styret

Når det gjelder oppfølging av regnskapet, ønsket styret som ble valgt i 2022 en regnskapsrapport hvert tertial. Selskapet har en regnskapsfører som bistår i dette arbeidet. Daglig leder har tilgang til regnskapet til enhver tid og kan rapportere eventuelle budsjettavvik også utenfor tertialrapporteringene.

Revisor har fått tilsendt utvalgte innkallinger til styremøter i Åfjord Utvikling AS fra 2019 og til og med 2022. Disse er listet opp i tabell fire hvor det er opplyst om saksnummer og tittel, samt om innkallingen opplyser om det finnes vedlegg.

Tabell 4. Økonomirapportering til styret

Dato	Sak	Tittel	Vedlegg
24.05.2019	12.19	Regnskap Q1-19	Regnskap Q1-19
20.05.2019	18.19	Regnskap Q2-19	
06.12.2019	25.19	Regnskap Q3-19 og prognose 31.12.2019	
06.03.2019	03.2020	Årsberetning og årsregnskap 2019	
04.06.2020	13.2020	Offisielt regnskap Q1-2020/ Online regnskap 31.05.2020/ prognose 2020	
27.08.2020	20.2020	Offisielt regnskap akkumulert Q2.2020	
28.10.2020	30.2020	Offisielt regnskap akkumulert Q3.2020	Vedlegg 1
Mandag 2020	39.2020	Regnskap prognose 31.12.2020	Vedlegg 2
24.03.2021	7.2021	Årsregnskap 2020 med årsmelding	
	11.2021	Regnskap per 24.03.2021 (onlineversjon)	
11.06.212	23.2021	Akkumulert regnskap per 11.06.2021 - onlineversjon	
10.09.2021	30.2021	Akkumulert regnskap 31.08.2021 - onlineversjon	
16.12.2021	45.2021	Regnskap prognose 31.12.2021 - onlineversjon	
05.04.2022	6.2022	Årsregnskap 2021 med årsberetning Åfjord Utvikling AS	Vedlegg 2 og 3
	11.2022	Regnskap pr 30.03.2022 (onlineversjon)	
05.10.2022	22.2022	Regnskap pr 31.08.2022	

Kilde: Tilsendte utvalgte innkallinger til styremøter

4.4 Vurdering

Revisor vurderer at Åfjord Utvikling AS har et system for oppfølging av selskapets økonomi gjennom at det utarbeides budsjett og jevnlig rapporteres på økonomi.

Revisors vurdering er basert på intervjudata og budsjettoppsettet.

Revisor har ikke undersøkt detaljerte regnskapsdata over tid og har dermed ikke grunnlag for å vurdere selve rapporteringen, og forholdet mellom budsjett og regnskap. Når kommunestyret bevilger mer midler til selskapet enn hva som ligger i innstillingen fra rådmannen, gir det større økonomisk handlingsrom for selskapet. Dette kan gi muligheter for flere prosjekter og potensielt større måloppnåelse, men samtidig kan det føre til et svekket fokus på kostnadseffektiv drift. Dette er forhold som daglig leder og styret må være bevisste på og kunne håndtere.

Revisor vurderer at daglig leder rapporterer på økonomi til styret i henhold til kravene i aksjeloven om rapportering hvert tertial.

Revisors vurdering er basert på intervjuinformasjon og utvalgte innkallinger til styremøter i selskapet. Innkallingene til styremøtene viser at i noen tilfeller er økonomirapport vedlagt innkallingen, mens det andre ganger er henvist til en onlineversjon pr en bestemt dato. Revisor oppfatter at onlineversjonen presenteres i styremøtene, i alle fall de gangene den er pr datoen for styremøtet. Dermed har ikke styret muligheter til å sette seg inn i saken i forkant av styremøtet. Den manglende muligheten til å forberede seg kan føre til en svakere styrebehandling og reduserer styrets muligheter til å stille gode, forberedte spørsmål til den økonomiske statusen.

5 FORRETNINGSMODELL

5.1 Problemstilling

Har Åfjord Utvikling AS en økonomisk bærekraftig forretningsmodell?

5.2 Revisjonskriterier

Følgende revisjonskriterier er utledet for denne problemstillingen:

- Åfjord Utvikling AS bør ha styringsdokumenter som sier noe om selskapets virksomhet.
- Åfjord Utvikling AS må ha et inntektsgrunnlag for sin virksomhet.
- Åfjord Utvikling AS skal gå med overskudd for å sikre framtidig drift.

Utledningen av revisjonskriteriene finnes i vedlegg en.

5.3 Åfjord Utvikling AS sin forretningsmodell

5.3.1 Strategi

Åfjord Utvikling AS har utarbeidet en strategiplan for 2023-2025. I oppstartsmøtet fortelles det om et veiskille i selskapet i 2021. Da ble det arrangert en strategisamling med næringslivet og kommunen ved kommuneledelse, kommunestyret og kommunalsjefer. Fokuset i selskapet ble endret fra å rendyrke næringsutvikling, til også å innbefatte samfunnsutvikling.

Strategiplanen har et kapittel om finansiering hvor det står følgende:

Åfjord Utvikling AS er finansiert av Åfjord kommune:

Åfjord kommune basert på årlige budsjettmøter p.t 3.230.000, - t.o.m. 2025.

Åfjord Utvikling AS skal søke offentlig virkemiddelapparat (Fylke, Innovasjon N, Forskningsråd o.a.) alene eller sammen med næringsliv om prosjektmidler som er viktig bidrag til årlige økonomiske rammer.

Videre står det:

Åfjord Utvikling er Åfjord kommunes 1.linje tjeneste på næring. Åfjord Utvikling skal ha fokus på utviklingsdelen av utbyggings- og utviklingsoppgaver for Åfjord kommune.

Selskapet skal ha kontakt med næringslivet om utviklingsprosjekter, ha etablererkontakt og etablereroppfølgning, og være kommunens førstelinje for Innovasjon Norge.

Daglig leder gir løpende informasjon til rådmannen/ordføreren om selskapets virksomhet, prosjekter og saker. Denne informasjonen, og gjensidige drøftinger mellom daglig leder og rådmann/ordfører, gir oversikt og sikrer fellesområder og viktige utviklingstiltak.

Om overordnet mål står det at selskapet skal være pådriver og tilrettelegger for vekst i samfunn og eksisterende næringsliv, ny og økt næringsaktivitet i Åfjord og Fosen, gjennom eget arbeid og deltakelse i samarbeidsprosjekt i regionen.

5.3.2 Inntektsgrunnlag

Selskapets formål er å bidra til å skape vekst og utvikling i Åfjord, sier vedtektene:

Selskapets formål er å bidra til å skape vekst og utvikling i Åfjord. Selskapet skal ha fokus på offensive utviklingsmål og utviklingsoppgaver, hvor arbeidet med å initiere og lede gjennomføringen av viktige utviklingsprosjekter er sentralt. Selskapet kan selge tjenester til andre. Selskapet kan selv eller i samarbeid med andre engasjere seg i virksomheter som står i sammenheng med dette.

Ved stiftelse av Åfjord Utvikling AS i 2010 inngikk Åfjord kommune og den gang Åfjord Sparebank (nå Trøndelag Sparebank) en aksjonæravtale. Aksjonæravtalen ble revidert i 2016 og gjaldt fram til og med 2019 med mulighet for å si opp aksjonæravtalen etter den tid. Åfjord Sparebank sa opp aksjonæravtalen i brev til kommunen 21.12.2020.

Daglig leder forteller at Åfjord Utvikling AS ikke har mottatt skriftlig oppsigelse fra Åfjord Sparebank, nå Trøndelag Sparebank. Banken deltok tidligere med tilskudd, men dette opphørte ved utgangen av 2021. Banken har fortsatt eierposten i selskapet. Bidrag fra banken var kroner 500 000 pr år, og med bortfallet av dette har kommunens andel økt i henhold til prosjektporteføljen og strategiplaner.

Aksjonæravtalen legger et økonomisk grunnlag for virksomheten i Åfjord Utvikling AS. Der har Åfjord kommune forpliktet seg til et årlig bidrag på kroner 1 100 000 og Åfjord Sparebank kroner 500 000. I aksjonæravtalen er det forespeilet et økonomisk driftsgrunnlag på kroner 1 800 000, som betyr at kroner 200 000 må hentes fra ekstern finansiering. Revisor legger til grunn regnskapstallene for 2021-2022 og disse er vist i tabell 5.

utviklingsselskapet en ekstraordinær bevilgning i 2022 på kroner 850 000 for å fullføre særskilte prosjekter. Budsjettene for Åfjord Utvikling AS er skalert noe ned til en total ramme på kroner 2 750 000.

Revisor har ikke undersøkt om den ekstra overføringen til Åfjord Utvikling AS i forbindelse med kommunesammenslåingen er opprettholdt i 2020 og 2021. Kommunestyret vedtar i behandlingen av budsjettet for 2022 (sak 132/21, den 09.12.2021) å bevilge kroner 800 000 til prosjektmidler for 2022 til følgende formål:

- *Opprettelse av gründer/småbedriftsnettverk kroner 105 000.*
- *Opprettelse og drift av investeringsfondet kroner 100 000.*
- *Etablering av jobb for to og kompetanseprosjekt kroner 150 000.*
- *Samlinger nettverk kroner 50 000.*
- *Digitalisering handel – egenkapital kroner 300 000.*
- *Til disposisjon kroner 95 000.*

I tillegg bevilger Åfjord kommunestyre kroner 50 000 til støtte for utvikling av Åfjord Næringsforening. Tiltakene finansieres av disposisjonsfond med kroner 850 000.

I det påfølgende punktet i budsjettdokumentet er Åfjord CoWorkz omtalt:

I medhold av kommunestyrets vedtak i sak KST-41/2021 Etablering av Åfjord CoWorkz – finansiering og garanti for driftsstøtte fra Åfjord kommune, er det videreført en bevilgning på kroner 500 000 i 2023, for å dekke opp merkostnader i dette prosjektet. Tilskuddsmidlene overføres løpende til Åfjord Utvikling AS.

I budsjettdokumentet foreslår administrasjonen å bruke kroner 2 750 000 av disposisjonsfondet til Åfjord Utvikling AS og kroner 500 000 til Åfjord CoWorkz i budsjettet for 2023, 2024, 2025 og 2026.

I kommunestyrets sak 41/2021 vedtas en driftsstøtte begrenset oppad til kroner 500 000 fra 01.01.2022 til 31.12. 2026 og kroner 300 000 i perioden 01.01.2027 til 31.12.2029. Videre står det i vedtaket at driftsstøtten utbetales helt eller delvis i den grad det er nødvendig for å drive senteret i økonomisk balanse for prosjektperiode som til sammen utgjør åtte år.

Revisor har undersøkt transaksjonene mellom Åfjord Utvikling AS og Åfjord kommune som finnes i kommunens regnskap. Anmodninger om utbetaling fra Åfjord Utvikling AS til Åfjord kommune skjer kvartalsvis. Der henvises det til aksjonæravtalen og budsjettet for året. Videre går det fram at Åfjord kommunes andel av finansieringen utgjør kroner 3 230 000 i 2021 og kroner 4 030 000 i 2022.

I kommunens regnskap er det over reskontro ført kroner 100 000 kvartalsvis for tjenesteleveranser/ honorar ved kommunens førstelinjetjeneste overfor bedrifter og andre samt oppgaver etter avtale. Revisor antar at dette tilsvarer salgsinntekter i tabell 5.

I presentasjonen fra Åfjord Utvikling AS står det at selskapet skal være en prosjektorganisasjon med få faste stillinger. Våren 2023 har selskapet to 100 prosent faste stillinger. I tillegg leies det inn 50 prosent stilling til Masterplan reiseliv.

I presentasjonen i oppstartsmøtet presenteres grunnlaget for selskapets forretningsmodell. Dette omfatter følgende inntektskilder:

- Driftsstøtte fra Åfjord kommune, inkludert kjøp av førstelinjetjeneste
- Tilskudd fra virkemiddelapparatet (som Innovasjon Norge) til definerte prosjekter
- Salg av CoWorkz (kontorplasser)

Det utbetales ikke utbytte fra selskapet

De vesentlige kostnadspostene er:

- Lønn til daglig leder og prosjektleder
- Prosjektspesifikke kostnader
- Leie av lokaler (bare Parken Coworkz)

I presentasjonen går det fram at en framskriving av dagens tilskudd og forpliktelser tilsier at selskapet overlever økonomisk. Dette forutsetter:

- Tilskuddet fra Åfjord kommune holdes på dagens nivå.
- Prosjektmidler fra Innovasjon Norge og tilsvarende dekker de prosjektspesifikke kostnadene det søkes om.
- Inntekts- og kostnadssiden er ikke indeksregulert i framskrivingen.

I tillegg kommer inntekter fra CoWorkz.

I presentasjonen henvises det til at selskapet har et overordnet strategidokument.

5.3.3 Overskudd

Revisor har hentet økonomiske tall for Åfjord Utvikling AS fra det offisielle regnskapet. Utvalgte tall er vist i tabell seks.

Tabell 6. Overskudd og resultat i kroner 1000.

Tall i 1000	2022	2021	2020	2019	2018
Driftsinntekter	5810	3990	5716	5019	4958
Driftsresultat	1483	-101	7	12	15
Årsresultat	1231	-99	9	12	15
Gjeld	738	430	1226	519	410
Egenkapital	2088	858	957	948	936

Kilde: www.proff.no

I figur 2 under er nøkkeltall fra www.proff.no gjengitt.

	2022	2021	2020	2019	2018
Totalrentabilitet i %	72,1	-5,7	0,5	0,9	1,1
Resultat av driften i %	25,5	-2,5	0,1	0,2	0,3
Egenkapitalens rentabilitet før skatt i %	100,7	-10,9	0,9	1,3	1,6
Likviditetsgrad	3,38	2,61	1,76	2,75	3,11
Egenkapitalandel i %	73,9	66,6	43,8	64,6	69,5
Gjeldsgrad	0,4	0,5	1,3	0,5	0,4

Kilde: www.proff.no

Figur 2. Nøkkeltall for Åfjord Utvikling AS.

Det framgår av tabell seks at Åfjord Utvikling AS gikk med et lite overskudd i 2018 til 2020. I 2021 gikk selskapet med underskudd, mens det i 2022 hadde et overskudd på kroner 1 231 000. Selskapet har en samlet egenkapital på over 2 millioner kroner og egenkapitalandelen i selskapet er 73,9 prosent. Resultatgrad var 25,5 prosent siste år og totalrentabilitet var 72,1 prosent.

5.4 Vurdering

Revisor vurderer at Åfjord Utvikling AS har en strategi for perioden 2023-2025 som sier noe om selskapets virksomhet.

Strategiplanen for 2023-2025 har målsettinger for selskapet og omtaler hvordan virksomheten er finansiert. Strategiplanen beskriver en overgang fra næringsutvikling til samfunnsutvikling og at selskapet er finansiert av Åfjord kommune.

Revisor vurderer at Åfjord Utvikling AS har et inntektsgrunnlag for sin virksomhet som det er knyttet flere utfordringer til.

For 2021 og 2022 består selskapets inntekter av henholdsvis 83,5 prosent og 75,8 prosent tilskudd, hovedsakelig fra Åfjord kommune. Selv om omsetningen øker betydelig fra 2021 til 2022, øker tilskuddsandelen. Åfjord Utvikling AS har fra 2021 til 2022 fått økte prosjektinntekter. Revisor antar at dette er knyttet til dekking av innleid prosjektledelse som er eksternt finansiert.

Når selskapet sender utbetalingsanmodning på tilskuddet til kommunen, henvises det til aksjonæravtalen. Revisor stiller spørsmål med aksjonæravtalens gyldighet ettersom en av de to avtalepartene sa opp avtalen i 2020. Praksisen kan tyde på at Åfjord kommune fortsatt forholder seg til avtalen, men revisor har ikke funnet noen dokumentasjon på hvordan kommunen har forholdt seg til oppsigelsen fra Åfjord Sparebank (nå Trøndelag Sparebank).

I aksjonæravtalen lå det en føring om at selskapets virksomhet og budsjett på sikt skulle økes gjennom egne inntekter og salg av tjenester. Selskapet selger førstelinjetjeneste til kommunen og har inntekter fra prosjektaktiviteter. Revisor har forstått det slik at selskapet bruker egne midler (tilskuddsmidler fra kommunen) og arbeidstid som egeninnsats i prosjekter. Denne praksisen gjør at inntektsmulighetene i prosjektarbeid blir lave. Når Åfjord Utvikling AS leier inn prosjektledelse, blir dette belastet prosjektene. Åfjord Utvikling AS vil derfor være en interessant samarbeidspartner for næringslivet hvis de bistår med prosjektledelse og at den allerede er finansiert og kan inngå i egenfinansieringen av prosjektet.

Det faktum at Åfjord Utvikling AS driver en kommersiell virksomhet med utleie av lokaler, samtidig som over halvparten av selskapets finansiering av selskapet er tilskudd fra Åfjord kommune, kan være uheldig. Hvis tilskuddet fra kommunen brukes til å subsidiere kontorplasser vil dette være konkurransevridende overfor andre utleiere av kontorplasser. Når Åfjord kommune har garantert for denne delen av virksomheten og utbetalt garantien kan det stilles spørsmål med hvor kommersiell virksomheten er.

Revisor vurderer at det er en risiko for Åfjord Utvikling AS at rollen som førstelinjetjeneste for Åfjord kommune ikke er dokumentert som en offentlig anskaffelse. Denne jobben godtgjøres med kroner 400 000 årlig.

Selskapets uttalelse til foreløpig rapport førte til at revisor undersøkte kommunens bevilgninger til selskapet nærmere. Kommunale tilskudd på over tre millioner i 2021 og fire millioner i 2022 er betydelig høyere en rammen for bagatellmessig støtte, som er 200 000 euro over en

treårsperiode. Revisor stiller derfor spørsmål med lovligheten av kommunens tilskudd til selskapet i forhold til statsstøtteregelverket. Revisor anbefaler at selskapet i samarbeid med kommunen klargjør lovligheten av den støtten de mottar fra Åfjord kommune.

Revisor vurderer at Åfjord Utvikling AS har hatt driftsoverskudd fire av de fem siste årene.

Revisor finner at regnskapene de siste årene samlet viser et solid overskudd og selskapet har bygd opp egenkapital. Dette gjør at selskapet har et grunnlag for en bærekraftig økonomisk drift basert på regnskapet.

6 SAKSBEHANDLER FOR NÆRINGSFONDET

6.1 Problemstilling

Forvalter Åfjord Utvikling AS rollen som saksbehandler for næringsfondet i henhold til lover og avtaler?

Denne problemstillingen er avgrenset til å se på kommunens næringsfond. Åfjord Utvikling AS har også vært saksbehandler for Covid-midler (kompensasjonsordninger), men denne saksbehandlingen er ikke undersøkt. Revisor har undersøkt saksbehandlingen i 2022 ettersom saksbehandlingen i 2023 ikke var avsluttet når revisjonen ble gjennomført.

6.2 Revisjonskriterier

Følgende revisjonskriterier er utledet for denne problemstillingen:

- Tildelingen fra næringsfondet skal være i tråd med de vedtatte kriteriene i næringsfondet.
- Støttegiver må sikre at det tas hensyn til reglene om bagatellmessig støtte i saksbehandlingen av søknader, herunder
 - støttegiver må sikre seg skriftlig bekreftelse fra støttemottaker om eventuell annen bagatellmessig støtte,
 - må informere om at det gis bagatellmessig støtte med referanse til regelverket og størrelsen på støtten,
 - samlet støtte til enkeltbedrifter skal ikke overstige grensen på 200 000 euro løpende over tre år.

Utledningen av revisjonskriteriene finnes i vedlegg en.

6.3 Næringsfondet

6.3.1 Kriteriene i næringsfondet

På Åfjord Utvikling AS sine hjemmesider finnes det informasjon om det kommunale næringsfondet. Her vises det til at Åfjord kommunestyre tildelte Åfjord kommunes næringsfond kroner 300 000 i budsjettmøtet i desember 2022. Videre opplyses det at Åfjord Utvikling AS forvalter fondet på vegne av fondsstyret/formannskapet. Åfjord Utvikling AS skriver innstilling og fondsstyret er endelig beslutningstaker og bevilger midlene.

I saksframlegget til sak 095/22 *Budsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026* står det at kommunestyret opprettholder en post for næringsfond i budsjettet med kroner 300 000. Tiltaket finansieres ved bruk av disposisjonsfond.

Åfjord kommune har vedtekter for Åfjord kommunes næringsfond som ble vedtatt i 1998 og revidert i 2011. Fondets formål er:

Åfjord kommunes næringsfond skal nyttes til å fremme etablering av ny næringsvirksomhet og videreutvikling av eksisterende bedrifter. De tiltak og prosjekter som gir tilskudd skal ha til mål å skape vekst i virksomhet og sysselsetting, samt grunnlag for økonomisk vekst og utvikling. De mål og strategier som framgår i strategisk næringsplan for Åfjord, og eventuelle handlingsprogram knyttet til denne, skal være retningsgivende for tildeling av midler fra fondet. Prosjekter som fører til bedre sysselsettingsmuligheter for ungdom og kvinner skal prioriteres. Fondsstyret kan gi nærmere bestemmelser om hvilke formål som skal prioriteres for de enkelte år.

Fra næringsfondet kan det gis tilskudd til:

- *Bedriftsutvikling, ved etablering og målrettede utviklingstiltak*
- *Felles kompetansetiltak for flere virksomheter*
- *Investeringer knyttet til etablering i bedrifter eller videreutvikling*
- *Kommunalt nærings- og tiltaksarbeid og kunnskapsrettet infrastruktur*
- *Fysisk infrastruktur – grunnlagsinvesteringer – for næringsutvikling*

Rådmannen forteller at kommunen ikke har utarbeidet strategisk næringsplan. Åfjord Utvikling AS har tidligere laget planverk, og rådmannen er usikker på hvilke planer det kan være snakk om og kjenner ikke til eventuell strategisk næringsplan utarbeidet av Åfjord Utvikling AS. Revisor finner ikke saksbehandlingen i fondsstyret på kommunens hjemmesider.

På hjemmesiden til Åfjord Utvikling AS står det om saksbehandlingen, at hver søknad skal vurderes og behandles særskilt i forhold til fondets formål og konkrete innsatser i gjeldende søknadsrunde. Sysselsetting og helhetlig vurdering av økonomi i hvert omsøkte tiltak legges til grunn for prioriteringene. Søknadene behandles samlet i formannskapet. Søknadsprosessen skjer på www.regionalforvaltning.no. Denne teksten samsvarer med den innledende formuleringen om saksbehandling i vedtektene fra 2011.

Videre står det om saksbehandlingen i vedtektene hva søker må legge fram av dokumentasjon. Størrelsen på tilskuddet avgjøres i hvert enkelt tilfelle. Tilskudd kan innvilges med inntil 50 prosent (kvinner og ungdom inntil 75 prosent) av finansieringsbehovet. Det forutsettes at søkerne stiller med egenkapital i finansieringen av prosjektet.

I vedtektene går det fram at Åfjord kommunestyre velger eget styre for næringsfondet, eller delegerer disposisjonsretten av næringsfondet til andre. Det går også fram at fondsstyret skal legge opp til to årlige tildelingsrunder for behandling av saker, etter kunngjorte søknadsfrister. Rådmannen opplyser at han ikke kjenner til noen nyere vedtak på at formannskapet er valgt til fondsstyret, men at det har vært en innarbeidet praksis i Åfjord kommune. Rådmannen kjenner ikke til retningslinjene for næringsfondet fra 2011. Daglig leder i Åfjord Utvikling AS forteller at fondsstyret vedtar utlysningsteksten.

På regionalforvaltning.no finnes det en publiseringstekst om fondet. Der står det for 2023 at det kan søkes støtte til:

Det kan gis tilskudd til bedrifter, etablerere og andre næringsaktører.

Bedrifter kan for eksempel få midler til markedsføring, mindre investeringer, opplæring, produktutvikling og nyetablering.

I vurderingen av søknadene om tilskudd legges det særlig vekt på i hvor stor grad tiltaket fremmer:

- 1. Nyetablering innen nye områder som Åfjord ikke har i dag.*
- 2. Generell nyetablering*
- 3. Økt aktivitet, sysselsetting samt verdiskaping basert på lokale behov og potensial.*
- 4. Egenkapital inn i prosjektet*
- 5. Hvor raskt tiltaket kan settes i gang.*

Det gis ikke tilskudd til utgifter som allerede er påløpt, heller ikke til innfrielse av lån og annen gjeld, samt driftsrelaterte utgifter – eksempelvis kasseapparat, inventar, software, revisor og andre utgifter som er obligatoriske for å drive bedrift.

I omfanget for søknader står det:

Maksimalt støttebeløp er kroner 100 000.

Støttesatsen er opp til 50 prosent av totalkostnaden.

Egeninnsats kan inngå med en timesats opp til kroner 400 per time og inntil 25 prosent av kostnadsrammen.

Det forutsettes at søkerne stiller med egenkapital på minimum 25 prosent til finansiering av prosjektet.

Daglig leder forteller at fondsstyret vedtar utlysningsteksten og at den i 2023 er identisk med utlysningsteksten i 2022. Daglig leder forteller også at fondsstyret har ett møte pr år, og at de

behandler kun næringsfondssøknadene. Revisor har ikke funnet at formannskapet har behandlet utlysningsteksten til næringsfondet.

Revisor har undersøkt saksbehandlingen av søknadene til næringsfondet i 2022.

Revisor finner at søknadene leveres i portalen www.regionalforvaltning.no. I portalen er det mulig å gjennomføre saksbehandlingen og oppfølgingen av søknadene og tilsagnene. Åfjord Utvikling AS har ikke brukt saksbehandlingssystemet som ligger i portalen, men i saksvurderingen er det brukt en mal fra portalen.

I portalens dokument for saksvurdering er søknadsår, støtteordning, tittel på søknaden og søker forhåndsutfyllt. Resten av malen fylles ut av saksbehandler. Det er:

- Vurdering
- Forslag til vedtak
- Kort beskrivelse
- Tids- og kostnadsplan

I saksbehandlingen av søknadene for 2022 er følgende fylt ut:

- Vurdering
- Søknadsbeløp
- Forslag til vedtak

Det er denne saksvurderingen som legges fram for fondsstyret. Selve saksvurderingen er ikke lagret i portalen, www.regionalforvaltning.no. I tabell sju er søknadene til næringsfondet i 2022 listet opp.

Tabell 7. Søknader til næringsfondet i 2022

Søker	År	Søknadsbeløp	Innvilget
Åfjordtorget	2022	22 757	0
Morkemo multiservice	2022	100 000	0
Stjertind	2022	100 000	100 000
Åfjord vask og renhold AS	2022	57 500	0
Victor Vollaard	2022	50 000	0
Cora Service	2022	100 000	0
Visit Nord Fosen SA	2022	50 000	50 000
Fosen fjordhotell	2022	100 000	50 000
Mynt og eiendom Bessaker	2022	100 000	0
Fosen veterinærseater	2022	80 000	0
Fosen Aktiv	2022	100 000	95 000
Total oppussing AS	2022	50 000	25 000
Lines Tredesign AS/ Line Kystferie	2023	100 000	0
Sandø Mat AS	2023	60 000	0
Hagebygd AS	2023	100 000	0
Åfjord Idrettslag	2023	22 563	0
Sonja Elisabeth Volden	2023	80 000	0
Roan Rorbu og Camping	2023	13 858	0

Kilde: www.regionalforvaltning.no

I 2022 finnes det to søknader fra Cora Service i portalen. En med søknadsbeløp på kroner 165 000 og en med søknadsbeløp på kroner 100 000. Den søknaden som er saksbehandlet og lagt fram for fondsstyret har søknadsbeløpet kroner 165 000. Det er ikke dokumentert i portalen hvordan søknaden med beløpet kroner 100 000 er håndtert.

I uttalelsen til foreløpig rapport opplyses det at søker søkte først et beløp som lå utenfor utdelingskriteriene. Åfjord Utvikling AS hadde en pågående dialog med søkeren, og det ble opplyst om dette. Søkeren bekreftet å ha mottatt opplysningene, deretter kom en ny søknad. Denne korrespondansen er arkivert hos daglig leder og kan framlegges hvis ønskelig. (jfr. vedlegg to, uttalelse fra selskapet)

Bevilgningene for 2022 er gitt av fondsstyret i møtet 27.04.2022. Bevilgningen til Fosen Aktiv er gitt i ekstraordinær behandling i fondsstyret 28.09.2022.

I 2022 er søknadene vurdert i forhold til følgende punkter:

1. Nyetablering innen nye områder som Åfjord ikke har i dag.
2. Generell nyetablering
3. Økt aktivitet, sysselsetting samt verdiskaping basert på lokale behov og potensial.
4. Egenkapital inn i prosjektet
5. Hvor raskt tiltaket kan settes i gang.

Under er det gjengitt noen av vurderingene av søknadene:

... søker om støtte til annonsering etter leietakere. Dette er ikke innenfor fondets intensjon. Dette er i tillegg påløpte kostnader som ikke kan søkes om.

Kjøp av råvarelager vurderes ikke å ligge innenfor fondets intensjon. Selskapet produserer på oppdrag og vi anser at behovet for å kjøpe inn varelager da er mer begrenset. Selskapet har pr d.d. ingen fast tilholds base slik at selskapet har små muligheter til ekspansjon pr d.d. Selskapet er på jakt etter egnet lokale. Saksbehandler oppfordrer selskapet til å komme med ny søknad når en slik etablering kan realiseres, dog ikke knyttet til råvarelager.

... søker om støtte til kjøp av kvote. Kjøpet bidrar til å styrke driften og lokale fiskemottak.

Saksbehandler vurderer satsingen som offensiv og signaliserer vilje til å satse på en for Åfjord viktig næring. Egenkapital/lån inn i prosjektet er betydelig.

Bruk av stillas til vask av fasader er ikke hensiktsmessig. Til dette arbeidet benyttes elektriske lifter og ikke stillas som krever montering og flytting. Saksbehandler vurderer søknaden dit hen at de også skal male fasader. Stillas til dette er forståelig, men selskapet er i dag registrert som et renholds selskap og vurderer ansettelse av maler. Det foreligger ingen dokumentasjon på at selskapet har faglig forutsetninger til å ta slike oppdrag.

Etablering av et destinasjonsselskap som styrker en hel næring anses saksbehandler som et godt tiltak. Samarbeid som blir formalisert styrker Åfjord som destinasjon og hele næringen.

6.3.2 Bagatellmessig støtte

I vedtektene for kommunens næringsfond står det i forbindelse med saksbehandlingen følgende:

Dersom det fra Kommunal- og regionaldepartementet eller fylkeskommunen er fastlagt hvilke finansieringsrammer næringsfondet kan benyttes innenfor, skal slike rammer og vilkår være bestemmende for bruken av fondet.

Gjeldende internasjonale bestemmelser (EØS-avtalen) som regelverk for offentlig støtte, reglene for bagatellmessig støtte, gjelder tilsvarende.

I portalen www.regionalforvaltning.no ligger et system for saksbehandling. Det har følgende faner som skal fylles ut som en del av saksbehandlingen:

- Saksbehandling – Informasjon og status i saksbehandlingen samt vurdering og forslag til vedtak.
- Kostnad – godkjent kostnadsplan
- Finansiering – godkjent finansieringsplan
- Finansieringskilde -
- Geografi - kommunetilhørighet
- KMD – utfylling av kategorier for Kommunal og moderniseringsdepartementet
- Offentlig støtte – vurdering av søknaden i forhold til regelverket om offentlig støtte
- Habilitet – erklæring om saksbehandlers habilitet

Revisor finner ikke at noen av disse punktene i saksbehandlingen er gjennomgått i 2022 i portalen. I portalen finnes det søknader i 2016 hvor søknaden er vurdert i forhold til regelverket om offentlig støtte.

Revisor har fått vurderingen av søknadene som legges fram for fondsstyret. I ingen av disse søknadene er det dokumentert at det i saksbehandlingen er gjort vurderinger i forhold til regelverket om offentlig støtte eller de andre punktene som ligger i saksbehandlingen i www.regionalforvaltning.no.

6.4 Vurdering

Revisor vurderer at søknadene til næringsfondet ikke er vurdert i forhold til de vedtatte kriteriene for næringsfondet fra 2011.

Retningslinjene for bruk av Åfjord kommunes næringsfond ble besluttet i 2011. Revisor har ikke funnet noen nyere versjon av retningslinjer for næringsfondet. Revisor har heller ikke funnet at formannskapet, som er fondsstyre, har noen fullmakt til å endre kriteriene. I kriteriene er det for eksempel en støttesats på 75 prosent til kvinner og ungdom, mens den årlige utlysningen for 2022 og 2023 har en årlig støttesats på 50 prosent. Revisor er usikker på om vedtektene legges til grunn for forvaltningen av fondet ettersom det ikke er vurdert direkte på kriteriene og de er lite kjent.

I utlysningsteksten for 2022 og 2023 trekkes det opp kriterier for tildelingen. Det er uklart for revisor hvem som besluttet disse kriteriene. Det er sagt at utlysningen er godkjent av fondsstyret samtidig som det sies at fondsstyret ikke behandler andre saker enn søknader til næringsfondet. Til en viss grad vurderes søknadene i 2022 i forhold til utlysningsteksten som ligger på www.regionalforvaltning.no.

Revisor vurderer at søknadene til næringsfondet ikke er vurdert i forhold til reglene for bagatellmessig støtte.

I søknadsbehandlingen i 2022 er ikke saksbehandlingssystemet i portalen www.regionalforvaltning.no benyttet. Portalen er brukt til mottak av søknader. I søknadsskjemaet som ligger i portalen må søker oppgi om de har mottatt offentlig støtte tidligere. Søknadsvurderingen er basert på kriterier gitt i utlysningsteksten og ikke malen i portalen. I utlysningsteksten er ikke bagatellmessig støtte omtalt og i saksbehandlingen er det ikke dokumentert vurderinger i forhold til bagatellmessig støtte. Nå er ikke tilskuddene fra næringsfondet veldig store, men det kan ikke utelukkes at søkere har fått andre offentlige tilskudd (noe de skal opplyse om i søknadene) slik at de kan komme opp i grensen for bagatellmessig støtte. Når dette ikke vurderes, kan det gi utfordring for søkerne.

7 AVTALEN MED KOMMUNEN

7.1 Problemstilling

Oppfyller Åfjord Utvikling AS sine forpliktelser i henhold til avtalen med Åfjord kommune?

7.2 Revisjonskriterier

Følgende revisjonskriterier er utledet for denne problemstillingen:

- Selskapets forpliktelser over kommunen bør framgå av en avtale med Åfjord kommunen.

Utledningen av revisjonskriteriene finnes i vedlegg en.

7.3 Avtale med kommunen

Revisor har ikke funnet noen avtale mellom Åfjord Utvikling AS og Åfjord kommune. Forholdet mellom Åfjord Utvikling AS og Åfjord kommune er regulert i en aksjonæravtale mellom Åfjord kommune og Åfjord Sparebank (nå Trøndelag Sparebank), som ble oppsagt av Åfjord Sparebank med virkning fra 2022.

Åfjord Utvikling AS har en tredjemannsrolle i aksjonæravtalen fordi den begunstiger Åfjord Utvikling AS. Revisor har ikke funnet noen dokumentasjon på hvordan Åfjord kommune har valgt å forholde seg til oppsigelsen fra den andre avtaleparten som var Åfjord Sparebank. Daglig leder forteller at bidraget fra banken var kroner 500 000 og med bortfallet av dette har kommunens andel økt i henhold til prosjektportefølje og strategiplaner.

I uttalelsen til foreløpig rapport opplyses det at Åfjord kommune i praksis har opprettholdt sin del av aksjonæravtalen etter at Trøndelag Sparebank (tidligere Åfjord Sparebank) fratrådte sitt tilskudd i 2020. Det er referert til aksjonæravtalen i betalingsanmodningene. Det har, sammen med framskriving av budsjett, vært vurdert som tilstrekkelig forpliktelser inntil videre, siden alt utviklingsarbeid i kommunen er under revisjon.

7.4 Vurdering

Revisor vurderer at det ikke foreligger noen avtale mellom Åfjord Utvikling AS og Åfjord kommune.

Åfjord kommune ser ut til å ha overtatt Åfjord Sparebank sine forpliktelser i aksjonæravtalen, overfor Åfjord Utvikling AS som tredjepart. Rettsvirkningen av den oppsagte aksjonæravtalen er uklar.

8 KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER

8.1 Konklusjon

Forvaltningsrevisjonen av Åfjord Utvikling AS har undersøkt følgende problemstillinger:

1. Hvilke resultater fra næringsutviklingsarbeidet kan Åfjord Utvikling AS vise til?
2. Har Åfjord Utvikling AS tilfredsstillende system og rutiner for kostnadseffektiv drift og økonomistyring?
3. Har Åfjord Utvikling AS en økonomisk bærekraftig forretningsmodell?
4. Forvalter Åfjord Utvikling AS rollen som saksbehandler for næringsfondet i henhold til lover og avtaler?
5. Oppfyller Åfjord Utvikling AS sine forpliktelser i henhold til avtalen med Åfjord kommune?

Resultater fra næringsutviklingsarbeidet

Den første problemstillingen er en beskrivende problemstilling om resultater av næringsutviklingsarbeidet og her henvises det til beskrivelsen i kapittel tre. Det konkluderes ikke på denne problemstillingen.

Kostnadseffektiv drift og økonomistyring

Revisor konkluderer med at Åfjord Utvikling AS har et tilfredsstillende system og rutiner for økonomistyring sett i forhold til selskapets størrelse.

Bærekraftig økonomisk drift

Revisor konkluderer med at Åfjord Utvikling AS har utfordringer med en økonomisk bærekraftig drift. Utfordringene til selskapet er at store deler av inntektene er tilskudd fra Åfjord kommune som besluttes årlig i kommunestyret og størrelsen på tilskuddet vil være usikkert fra år til år. Rammene for tilskuddet fra kommunen overgår rammene for bagatellmessig støtte og det kan stilles spørsmål med lovligheten av tilskuddet. I tillegg er det en utfordring at selskapet har en kommersiell virksomhet sammen med driften som er basert på offentlig tilskudd, fordi det kan oppstå subsidiering av den kommersielle virksomheten. Det vil være feil å benevne utleie av lokaler som en kommersiell virksomhet når kommunen garanterer for kroner 500 000 og har utbetalt dette. Det er en risiko for Åfjord Utvikling AS at førstelinjetjenesten ikke er dokumentert som en offentlig anskaffelse.

Næringsfondet

Revisor konkluderer med at det ikke er dokumentert at Åfjord Utvikling AS behandler søknader til næringsfondet i henhold til de vedtatte retningslinjene for næringsfondet som ble vedtatt i kommunestyret i 2011. Saksbehandlingssystemet i www.regionalforvaltning.no med blant annet med vurderinger i forhold til regelverket om offentlig støtte, er ikke benyttet.

Avtale med kommunen

Revisor konkluderer med at det ikke foreligger noen avtale mellom kommunen og Åfjord Utvikling AS, og således er det ikke avtalefestet noen forpliktelser for Åfjord Utvikling AS. Åfjord Utvikling AS er begunstiget i aksjonæravtalen mellom Åfjord kommune og Åfjord Sparebank (nå Trøndelag Sparebank), men rettsvirkningen av denne avtalen er uklar etter at Åfjord Sparebank sa opp denne avtalen i 2020. Kommunen har i praksis tatt over Åfjord Sparebank sine forpliktelser.

8.2 Anbefalinger

Revisor gir følgende anbefalinger til selskapet:

- Åfjord Utvikling AS må sørge for at selskapets finansiering er innenfor lovlige rammer.
- Åfjord Utvikling AS bør sørge for at oppdrag avtalefestes.
- Styret bør få tilsendt økonomirapporteringen fra selskapet sammen innkallingen, slik at styret har mulighet til å sette seg inn i økonomien i forkant av styremøtet.
- Når portalen www.regionalforvaltning.no brukes bør også saksbehandlingen skje i portalen for å sikre god, effektiv og etterprøvbar saksbehandling.
- Åfjord Utvikling AS bør etterspørre vedtekter for næringsfondet som grunnlag for den saksbehandlingen de skal gjøre.

KILDER

Lov om aksjeselskaper (aksjeloven). LOV-1997-06-13-44. Nærings og fiskeridepartementet.

Lov om nasjonale saksbehandlingsregler i saker om offentlig støtte (støtteprosessloven). LOV-2022-03-04-7. Nærings- og fiskeridepartementet.

Lov om offentlig støtte. LOV-1992-11-27-117. Nærings- og fiskeridepartementet. (opphevet)

Nærings- og fiskeridepartementet (2019) Veileder om offentlig støtte. Nærings- og fiskeridepartementet.

Internett

www.jusinfo.no/avtalerett/om-avtalerett/om-avtalerett. Lastet ned 16.06.2023.

www.snl.no/tredjemanssavtale. Lastet ned 16.06.2023.

www.innovasjon Norge.no/artikkel/hvordan-lage forretningsmodell. Lastet ned 12.07.2023.

www.altinn.no/starte-og-drive/starte/for-oppstart/forretningsmodell/. Lastet ned 13.07.2023.

VEDLEGG 1 – UTLEDNING AV REVISJONSKRITERIER

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon (§15) skal det etableres revisjonskriterier for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Revisjonskriterier er de krav og forventninger som forvaltningsrevisjonsobjektet skal revideres i forhold til. Disse kriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autoritative kilder innenfor det reviderte området. Slike autoritative kilder kan være lov, forskrift, forarbeider, rettspraksis, politiske vedtak (mål og føringer), administrative retningslinjer, samt statlige føringer og praksis. I denne forvaltningsrevisjonen har vi benyttet oss av følgende kilder til revisjonskriterier:

- Aksjeloven
- Vedtekter
- EØS-avtalens artikkel 61
- Litteratur om økonomistyring og forretningsmodeller

Økonomistyring

Åfjord Utvikling AS er et aksjeselskap og skal følge aksjeloven. I tillegg er selskapets vedtekter førende for virksomheten. Aksjelovens § 6-12 handler om forvaltningen av selskapet og punkt 3 sier at styret skal holde seg orientert om selskapets økonomiske stilling og plikter å påse at det virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Punkt 2 sier at styret i nødvendig utstrekning skal fastsette planer og budsjetter for selskapets virksomhet. Styret kan også fastsette retningslinjer for virksomheten.

Aksjelovens § 6-15 omhandler daglig leders plikter overfor styret og første punkt sier at daglig leder skal minst hver fjerde måned gi styret underretning om selskapets virksomhet, stilling og resultatutvikling.

I selskapets vedtekter står det i § 7 om generalforsamlingen, at selskapet ikke skal betale ut utbytte til aksjonærene.

Revisjonskriterier

- Åfjord Utvikling AS bør ha et system for oppfølging av selskapets økonomi.
- Daglig leder skal rapportere til styret om selskapets virksomhet, stilling og resultatutvikling.

Forretningsmodell

En forretningsmodell gir en oversikt over alle prosesser og ressurser selskapet må håndtere for å tjene penger. (www.innovasjon norge.no/artikkel/hvordan-lage-forretningsmodell) Noen av de viktigste spørsmålene som en forretningsmodell skal svare ut er:

- Hva skal du levere?
- Hvem er kundene?
- Hvem er konkurrenter og hvem er eventuelle samarbeidspartnere?
- Hvordan skal du selge
- Hvordan skal du levere?
- Hvordan skal du få betalt?
- Hvordan skal du skape fortjeneste?

(www.altinn.no/starte-og-drive/starte/for-oppstart/forretningsmodell/)

Åfjord Utvikling AS sitt vedtektsfestede formål legger grunnlag for selskapets forretningsmodell:

Bidra til å skape vekst og utvikling i Åfjord. Selskapet skal ha fokus på offensive utviklingsmål og utviklingsoppgaver, hvor arbeidet med å initiere og lede gjennomføringen av viktige utviklingsprosjekter er sentralt. Selskapet kan selge tjenester til andre. Selskapet kan selv eller i samarbeid med andre, engasjere seg i virksomheter i sammenheng med dette.

Formålet med selskapet kan også uttrykkes og defineres nærmere gjennom andre styringsdokumenter. Slike styringsdokumenter bør styret utarbeidet for å ha en nærmere plan for virksomheten.

Da selskapet ble stiftet inngikk Åfjord kommune og Åfjord Sparebank (nå Trøndelag Sparebank) en aksjonæravtale legger et økonomisk grunnlag for driften av Åfjord Utvikling AS gjennom at den definerer et driftsbudsjett på minimum kroner 1 800 000, hvorav det forventes tilførsel av eksterne midler innenfor en ramme på kroner 200 000 årlig. Videre er det et mål om at selskapets virksomhet og budsjett på sikt skal økes gjennom egne inntekter og salg av tjenester. Aksjonæravtalen sier at styret i Åfjord Utvikling AS ikke skal ha adgang til å ta opp lån til investeringer eller delta i lånefinansierte investeringsprosjekter uten at Åfjord kommune og Åfjord Sparebank har godkjent det.

Når et selskap tildeles tilskudd, må dette skje i henhold til regelverket om offentlig støtte. Formålet med reglene om offentlig støtte er å sikre at markedsaktørene stilles overfor

forutsigbare og like konkurranse- og rammevilkår i hele EØS-området. (Nærings- og fiskeridepartementet 2019)

Aksjonæravtalens rettsvirkning er uklar etter at Åfjord Sparebank sa opp avtalen med virkning fra 2022. I praksis har Åfjord kommune oppfylt Åfjord Sparebanks økonomiske forpliktelser i aksjonæravtalen.

Hvis et selskap skal ha en bærekraftig forretningsmodell, krever det at selskapet over tid har et økonomisk overskudd slik at det klarer å innfri sine økonomiske forpliktelser samt utvikle selskapet videre.

Revisjonskriterier

- Åfjord Utvikling AS bør ha styringsdokumenter som sier noe om selskapets virksomhet.
- Åfjord Utvikling AS må ha et inntektsgrunnlag for sin virksomhet.
- Åfjord Utvikling AS skal gå med overskudd for å sikre framtidig drift.

Saksbehandling for næringsfondet

EØS-avtalens artikkel 61 gir et generelt forbud mot offentlig støtte som vrir eller truer med å vri konkurransen ved å begunstige enkelte bedrifter eller produksjoner av varer i den utstrekning støtten påvirker samhandlingen mellom avtalepartene. Den norske loven om offentlig støtte (LOV-1992-11-27-117 om offentlig støtte) ble erstattet av Lov om nasjonale saksbehandlingsregler i saker om offentlig støtte (støtteprosessloven) (LOV-2022-03-04-7) med virkning fra 01.01.2023. Lovens formål er å sikre etterlevelse av Norges EØS-rettslige og andre folkerettslige forpliktelser på området for offentlig støtte. Loven skal også bidra til en effektiv og betryggende behandling av saker om offentlig støtte. Støtteprosessloven gjelder offentlig støtte som oppfyller vilkårene i EØS-avtalen artikkel 61 nr. 1 og tiltak som oppfyller vilkårene for bagatellmessig støtte i EØS-avtalen vedlegg XV nr 1. ea (forordning (EU) nr. 1407/2013).

Statsstøttereglene i EØS/EU retter seg mot all offentlig støtte uavhengig av om virksomheten er privat eller offentlig eid og uavhengig av hvordan den er organisert. Utgangspunktet er at offentlig støtte som kan bidra til å konkurransefordeler er ulovlig, men det finnes en rekke unntak.

Et av unntakene er bagatellmessig støtte, som er et generelt unntak for støtte som innebærer relativt små beløp. Her er det en grense på under 200 000 euro over tre år. Størrelsen på den

bagatellmessige støtten er knyttet til hva foretaket mottar totalt uavhengig av hvem som tildeler støtten og hva støtten brukes til. I veilederen om statsstøttereglementet fra Nærings- og fiskeridepartementet (2019) går det fram at støttegiver må sikre seg skriftlig bekreftelse fra støttemottaker om eventuell annen bagatellmessig støtte foretaket har mottatt i de to forutgående kalenderår, samt inneværende kalenderår. Ved selve tildelingen må støttegiver skriftlig informere støttemottaker om at det er bagatellmessig støtte som gis, referere til regelverket om bagatellmessig støtte og angi størrelsen på støtten. Denne informasjonen er nødvendig for at senere støttegivere skal kunne sjekke at de kumulerte støttetildelingene til foretaket ikke overskrider beløpsgrensene i regelverket om bagatellmessig støtte.

Det stilles krav til framgangsmåten ved tildeling av bagatellmessig støtte. På nettstedet www.regionalomstilling.no som driftes av Innovasjon Norge går det fram at all støtte til enkeltbedrifter skal gis som bagatellmessig støtte og skal være innenfor gjeldende lovgiving.

Det finnes også andre unntak for forbudet om offentlig støtte. Det er et alminnelig gruppeunntak som er visse støtteformål som er forhåndsgodkjent og kan tildeles uten notifikasjon på forhånd, men det skal sendes melding til ESA. Støttetiltak som ikke tildeles i samsvar med bagatellmessig støtte eller det alminnelige gruppeunntaket skal notifiseres til og forhåndsgodkjennes av ESA for at støttetiltaket skal være lovlig. I tillegg er det en ordning med støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning. (www.regjeringen.no/tema/naringsliv/konkurransopolitikk/regler-om-offentlig-listeside/offentlig-stotte-generell-innforing-i-re/id-stotte-listeside/430130/)

Revisor har fått forslag til vedtekter for Åfjord kommunes næringsfond som antakelig ble framlagt for kommunestyret i 2011. Fondets formål er:

Åfjord kommunes næringsfond skal nyttes til å fremme etablering av ny næringsvirksomhet og videreutvikling av eksisterende bedrifter. De tiltak og prosjekter som gis tilskudd skal ha til mål å skape vekst i virksomhet og sysselsetting, samt grunnlag for økonomisk vekst og utvikling. De mål og strategier som framgår av strategisk næringsplan for Åfjord, og eventuelle handlingsprogram knyttet til denne, skal være retningsgivende for tildeling av midler fra fondet. Prosjekter som fører til bedre sysselsettingsmuligheter og ungdom og kvinner skal prioriteres. Fondsstyret kan gi nærmere bestemmelser om hvilke formål som skal prioriteres for de enkelte år.

Videre står det at fra næringsfondet kan det gis tilskudd til:

- Bedriftsutvikling, ved etablering og målrettede utviklingstiltak
- Felles kompetansetiltak for flere virksomheter
- Investeringer knyttet til etablering i bedrift eller videreutvikling

- Kommunalt nærings- og tiltaksarbeid og kunnskapsrettet infrastruktur
- Fysisk infrastruktur – grunnlagsinvesteringer – for næringsutvikling

Om bruken av næringsfondets midler står det at støtten fra fondet kan gis som tilskudd, men ikke til:

- Lån
- Garantier
- Aksje- eller andelstegning
- Gjeldssanering
- Driftstilskudd eller tilskudd til finansiering av ordinære driftsutgifter
- Ordinære kommunale oppgaver
- Bedrifter/virksomheter der det er klar konkurranse om samme marked og der tilskudd medfører en åpenbar konkurransevridning
- (normalt) tiltak som har mottatt støtte fra andre offentlige finansieringskilder

Virksomheter som tidligere har mottatt tilskudd fra fondet vil i utgangspunktet få lavere prioritet i forhold til de som søker for første gang.

Om saksbehandlingen heter det blant annet at sysselsettingseffekt og helhetlig vurdering av økonomien skal legges til grunn for prioriteringene.

Tilskudd kan innvilges med inntil 50 prosent (kvinner og ungdom inntil 75 prosent). Videre står det at bruken av fondet skal være i henhold til eventuelle rammer for næringsfond gitt av Kommunal- og regionaldepartementet eller fylkeskommunen, samt reglene om bagatellmessig støtte.

Revisjonskriterier

- Tildelingen fra næringsfondet skal være i tråd med de vedtatte kriteriene i næringsfondet.
- Støttegiver må sikre at det tas hensyn til reglene om bagatellmessig støtte i saksbehandlingen av søknader, herunder
 - støttegiver må sikre seg skriftlig bekreftelse fra støttemottaker om eventuell annen bagatellmessig støtte,
 - må informere om at det gis bagatellmessig støtte med referanse til regelverket og størrelsen på støtten,
 - samlet støtte til enkeltbedrifter skal ikke overstige grensen på 200 000 euro løpende over tre år)

Avtalen med kommunen

Det avtaleverket som finnes mellom Åfjord kommune og Åfjord Utvikling AS ligger i aksjonæravtalen, hvor Åfjord Utvikling AS ikke er avtalepart. I utarbeidelse av prosjektplan med problemstillinger lå det en forutsetning om at det fantes en avtale. Når det ikke eksisterer noen avtale, vil besvarelsen av problemstillingen bli noe annerledes enn forutsatt og dermed også revisjonskriteriet.

Revisjonskriterium

- Selskapets forpliktelser over kommunen bør framgå av en avtale med Åfjord kommunen.

VEDLEGG 2 – UTTALELSE 1

Til: Revisjon Midt-Norge SA
Fra: Åfjord Utvikling AS
Dato: 03.07.2023
SV: Svar på høringsutkast oversendt 19.06.2023

Hei og takk for oversendt høringsutkast.

Daglig leder og styre i Åfjord Utvikling AS har behandlet høringsutkastet (rapporten) med utkast til svar i styremøte 28. juni 2023. Overordnet må vi si at vi kjenner igjen selskapet i store deler av utkastet. Her kommer våre tilbakemeldinger.

Innledningsvis beskrives metode (rapporten s. 7). Dette blir detaljer, men vi mener å ha bekreftet i oppstartsmøte at revisor skulle få innsyn. Uansett skal selskapet ha svart opp det revisor har etterspurt i prosessen.

Vi velger også å gjengi selskapets formål §2 i vedtektene ordrett (rapporten s. 9 og s. 41): «Selskapets formål er å bidra til å skape vekst og utvikling i Åfjord. Selskapet skal ha fokus på offensive utviklingsmål og utviklingsoppgaver, hvor arbeidet med å initiere og lede gjennomføringen av viktige utviklingsprosjekter er sentralt. Selskapet kan selge tjenester til andre. Selskapet kan selv eller i samarbeid med andre, engasjere seg i virksomheter i sammenheng med dette.»

Tildeling av tilskudd over kommunebudsjett (rapporten s. 24). I Åfjord kommune sitt budsjett for 2023 framgår det at tilskuddet til Åfjord Utvikling AS er kr. 3 230 000. Vi opplyser om at tilskuddet i budsjettframleggningen ble framskrevet ut 2026. Det er riktignok i påvente av gjennomgang av totalt næringsutviklingsarbeid i kommunen.

Revisor beskriver utviklingen i kommunens tilskuddsandel de siste to årene (rapporten s. 27). Her mener vi prosentandelene er koblet til feil år i teksten og andel av tilskudd er blitt redusert fra 2021 til 2022, selv med betydelig omsetningsøkning i perioden (ref. rapporten s. 25).

Videre har vi har ett kapittel vi skulle ønske inneholdt flere bakgrunnsopplysninger, og det gjelder kapittel 6 Saksbehandler for næringsfondet. I dette kapitlet finner vi også feil.

Revisor anbefaler bruken av www.regionalforvaltning.no som saksbehandlingssystem ved utdeling av offentlig støtte til ulike søkere. Søknader til næringsfondet er mottatt i dette systemet hele veien. Som vi tidligere har opplyst, har sittende daglig leder også brukt dette systemet i sin behandling av søknader siden han tok over ansvaret. Dette var en rutineendring som ble gjennomført innad i revisjonsperioden 2019-2022 (ref. rapporten s. 31).

En mindre sak er at det påpekes at Cora Service har søkt næringsfond to ganger i 2022 (rapporten s. 32). Søker søkte først et beløp som lå utenfor utdelingskriteriene. Åfjord Utvikling AS hadde pågående dialog med søkeren, og det ble opplyst om dette. Søkeren bekreftet å ha mottatt opplysningene, deretter kom det en ny søknad. Denne korrespondansen er arkivert hos daglig leder og kan legges frem hvis ønskelig.

Vedr. søknader til næringsfondet generelt. Først må vi bemerke at tildelingene fondsstyre/formannskapet har besluttet er innenfor de vedtatte utdelingskriteriene for næringsfondet (rapporten s. 34). I saksbehandlingen har man kvittert ut relevante kriterier skriftlig i fremleggelse til fondsstyret. Slik vi leser rapporten fra revisor, bør saksbehandler framover kvittere ut samtlige av kriteriene skriftlig i hver enkelt behandling. Åfjord Utvikling AS vil oppfordre fondsstyre/formannskapet til å revidere utdelingskriteriene og -teksten jevnlig. Her vil vi foreslå at dette tas inn som en del av den årlige budsjettprosessen.

Det er konkludert med at næringsfondet ikke er vurdert i forhold til reglene for bagatellmessig støtte (rapporten s. 34). Dette er feil. www.regionalforvaltning.no er brukt for mottakelse av søknader. Det innebærer at den som søker må opplyse om den har mottatt annen offentlig støtte og evt. oppgi beløp¹. Det er derfor sjekket ut som eget punkt i hver søknad. Reglene for bagatellmessig støtte er imidlertid ikke beskrevet i utlysningsteksten. Dette vil bli gjort framover. Vi foreslår å bruke teksten «Tilskuddsordningen skal forvaltes med gjeldene retningslinjer og statsstøtteregelverk innenfor EØS-avtalen» i et vedlegg til utlysningsteksten, slik som eksempelvis Trøndelag fylke har gjort i sine utlysninger.

I kapittel 7 beskrives avtaleverk. Revisor gjør en juridisk vurdering av aksjonæravtalen (s. 36). Til det ønsker vi å kommentere at Åfjord kommune i praksis opprettholdt sin del av aksjonæravtalen etter at Trøndelag Sparebank (da Åfjord Sparebank) fratradte sitt tilskudd i 2020. Det er referert til aksjonæravtalen i betalingsanmodningene. Det har, sammen med framskrivninger i budsjett, vært vurdert som tilstrekkelig forpliktelser inntil videre, siden alt utviklingsarbeid i kommunen er under revisjon. Styret tar med seg signalet fra revisor og vil starte en parallell prosess med revidering av eksisterende forpliktelser.

¹ Åfjord kommunens totale næringsfond er kr. 300 000 pr. år. Terskelverdi i reglene om bagatellmessig støtte er ved tildeling av midler over EUR 200 000 for en periode på tre år.

Revisjonsrapport fra Revisjon Midt-Norge SA

Avslutningsvis vil daglig leder og styreleder si at vi har opplevd dialogen med revisor som konstruktiv og lærerik. Temaene kontrollkomiteen har løftet anser vi som relevante, vi opplever å ha økt bevisstheten rundt styringsfaktorer for et slik selskap, og setter pris på å få denne erfaringen så tidlig i daglig leder og styreleder sitt virke i selskapet.

Med vennlig hilsen

Daglig leder, Stian Nilsen

Styreleder, Siri Stjern-Strøm

VEDLEGG 3 – UTTALELSE 2

Til: Revisjon Midt-Norge SA
Fra: Åfjord Utvikling AS
Dato: 11.08.2023
SV: Svar på høringsutkast 2 oversendt 14.07.2023

Viser til oversendt høringsutkast 14.07.2023.

Vi har avviklet sommerferie og har derfor hatt begrenset med tid til å følge opp høringsutkastet, men vi sender under våre kommentarer per nå. Vi har ønsket åpenhet og har svart opp det revisor har etterspurt. Revisor har valgt å komme med en ny versjon av rapporten. Det var bytte av daglig leder og styreleder for ett år siden, og vi kan dokumentere at noen av anbefalingene fra revisor er iverksatt etter dette, det gjelder økonomirapportering til styre og saksbehandlingsrutiner for næringsfondet

Avtaleverk. Det er påbegynt en dialog med Åfjord kommune vedr. avtaleverk. Dette arbeidet har ligget rolig i påvente av pågående vurdering av sammenslåing av utviklingsmiljøene i Åfjord kommune og under premisset at selskapet har politisk vedtatt støtte å drifta under. Vi tar med oss de momentene revisor anbefaler i det videre arbeidet med avtaleverk, og kommer til å framskynde denne prosessen.

Tilskudd. Revisor har bedt oss se på tilskuddene sammen med Åfjord kommune. Åfjord Utvikling AS har siden oppstart i 2010 vært avhengig av tilskudd fra Åfjord kommune. Selskapet har stadig et tett samarbeid med Åfjord kommune, kommunen mottok også høringsutkastet fra revisor samtidig med Åfjord Utvikling AS. Tilskuddene til Åfjord Utvikling AS er basert på gamle avtaler og politiske beslutninger. Her nevnes statsstøtteregulverket og terskelverdien for bagatelmessig støtte. Det at lovverket fikk ny drakt fra 01.01.2023 påvirker ikke en vurdering om hvorvidt statsstøtteregulverket er relevant, men det er støttegiver som skal gjennomføre denne vurderingen. Åfjord Utvikling AS etterspør derfor at kommunen gjør en ny vurdering på det. Skulle det dukke opp avvik ift. regelverket, må vi selvfølgelig innrette oss etter det. Det samme gjelder kjøp av 1. linjetjeneste for næring.

Næringsfondet. Daglig leder har tilgang på tidligere søknader til fondet. Tildelingene som er gjort av formannskapet ligger under terskelverdien for bagatelmessig støtte.

Budsjett. Budsjettmal (og underlag) er endret i 2022. Oppsett oversendt revisor er kontosommene fra budsjettene, som gjør tallene sammenlignbare fra år til år.

Høringsutkast 2 og svarbrev er styrebehandlet i Åfjord Utvikling AS i uke 32.

Med vennlig hilsen

Stian Nilssen

Siri Sjøen Strøm

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidt norge.no